

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)
TUTANAK DERGİSİ

27'nci Toplantı
23 Aralık 2025 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan konulara, dinlenecek kişi ve kuruluşlara ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Dünya Engelliler Birliği Başkanı Metin Şentürk'ün, görme engelli bir birey ve sanatçı olarak hayat hikâyesi, engelli bireylerin hayatında ailelerin önemi ve Dünya Engelliler Birliği olarak yaptıkları uluslararası çalışmalar hakkında sunumu

2.- Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği Ankara Şubesi Başkanı İsmail Arslan'ın, engelliliğin önlenmesinde ve engelliliğe neden olan hastalıklarda erken tanının konulması ile takibi süreçlerinde aile hekimliğinin önemi, aile hekimlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri hakkında sunumu

3.- Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi Serdar Arduç'un, aile hekimliğinin tanımı, görevleri ile aile hekimlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri hakkında sunumu

4.- Ankara Aile Hekimleri Derneği Başkanı Emir Ömer Keleş'in, evlilik öncesi tarama testleri, topuk kanı ve aşı reddi gibi konularda karşılarına çıkan sorunlar ve çözüm önerileri hakkında sunumu

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Aile Hekimleri Derneği Genel Sekreteri Esen Alev Koçak'ın, SMA testine ilişkin açıklaması

2.- Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Duygu Ayhan Başer'in, okul çağı taramalarına ve otizmle ilgili sağlıklı hayat merkezlerinde çalışan uzmanların sayılarına ilişkin açıklaması

V.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Dünya Engelliler Birliği Başkanı ile aile hekimleriyle ilgili dernek ve federasyon temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)

----0----
27'nci Toplantı
23 Aralık 2025 Salı
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.40'ta açıldı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu, Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan konulara, dinlenecek kişi ve kuruluşlara ilişkin açıklama yaptı.

Dünya Engelliler Birliği Başkanı Metin Şentürk tarafından, görme engelli bir birey ve sanatçı olarak hayat hikâyesi, engelli bireylerin hayatında ailelerin önemi ve Dünya Engelliler Birliği olarak yaptıkları uluslararası çalışmalar,

Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği Ankara Şubesi Başkanı İsmail Arslan tarafından, engelliliğin önlenmesinde, engelliliğe neden olan hastalıklarda erken tanının konulması ile takibi süreçlerinde aile hekimliğinin önemi, aile hekimlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri,

Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi Serdar Arduç tarafından, aile hekimliğinin tanımı, görevleri ve aile hekimlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri,

Ankara Aile Hekimleri Derneği Başkanı Emir Ömer Keleş tarafından, evlilik öncesi tarama testleri, topuk kanı ve aşı reddi gibi konularda karşılarına çıkan sorunlar ve çözüm önerileri,

Hakkında sunum yapıldı.

Ankara Aile Hekimleri Derneği Genel Sekreteri Esen Alev Koçak, SMA testine,

Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Duygu Ayhan Başer, okul çağı taramalarına ve otizmle ilgili sağlıklı hayat merkezlerinde çalışan uzmanların sayılarına, ilişkin açıklama yaptı.

Dünya Engelliler Birliği Başkanı ile aile hekimleriyle ilgili dernek ve federasyon temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görülecek başka konu bulunmadığından saat 17.41'de toplantıya son verildi.

23 Aralık 2025 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.40
BAŞKAN: Mehmet Muharrem KASAPOĞLU (İzmir)
BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)
SÖZCÜ: Fatma ÖNCÜ (Erzurum)
KÂTİP: Fevzi ZİRHİOĞLU (Bursa)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri, değerli milletvekillerimiz, çok kıymetli misafirlerimiz, değerli çalışma arkadaşlarımız, çok kıymetli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündeminde yer alan konulara, dinlenecek kişi ve kuruluşlara ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bugün yeni bir toplantı, farklı bir başlık, farklı bir gündem, farklı bir boyut ve inanıyorum ki bugünkü toplantımız da her zamanki gibi verimli olsun, çalışma sürecimiz için katkı dolu, heyecan dolu olsun diye temenni ediyorum.

Tabii bugün hem engelliliğin önlenmesi noktasında birinci basamak sağlık hizmetlerinin rolünü konuşacağız aile hekimlerimizle birlikte hem de sanat gündemli bir toplantımız olacak. Bu konuda kendini çok güçlü şekilde ispat etmiş, milyonlara mal olmuş bir sanatçı misafirimiz var; Metin Şentürk, hepimizin gönlünde özel bir yeri olan bir sanatçımız, onu dinleyeceğiz. Hem sanatıyla, enerjisiyle çok özel bir isim hem de görme engelli bir birey olarak aslında engellerin azımla, sabırla, inançla aşılabileceğini ispat eden bir isim. Aynı zamanda, sanatçı olmasıyla birlikte, Dünya Engelliler Birliğinin kurucusu ve Başkanı olarak da kendisini dinleyeceğiz. Bugün hem sanatı hem sivil toplumu hem de küresel ölçekte engellilik mücadelesini bir arada temsil eden bir perspektifi bu çatı altında, bu Komisyon masası etrafında değerlendirmiş olacağız.

Tabii biz hep şunu ifade ediyoruz, tüm Komisyon üyelerimizin ortak inancı: Engelli bireylerimizin toplumun tam merkezinde yer alması; sanatta, sporda, siyasette, akademiye, medyada, üretimde, istihdamda her bir noktada en merkezde yer alması, onların merkezde yer almasıyla birlikte toplumun bu anlamdaki algısı, bakışı çok güçlü şekilde değişiyor. Kullanılan dilden ön yargıların kırılmasına kadar pek çok değişimi gözlemliyoruz. İşte, Metin Bey'in bu anlamdaki yolculuğu da hem sanat alanında hem sivil toplumdaki mücadelesi de bu açıdan çok kıymetli ve çok ama çok öğretici. İnanıyorum ki bugün paylaşacağı tecrübeler hem bu anlamdaki Komisyon çalışmalarımız için, süreç için hem raporumuz için hem de -hep birlikte ifade ettiğimiz- farkındalık için, bu bilinç için çok ama çok güçlü bir katkı sunacak; ben kendisine bu vesileyle tekrar hoş geldiniz diyorum.

Tabii "koruyucu sağlık", "önleyici çalışmalar" dediğimizde de en önemli konulardan biri kronik hastalıkların yönetimi. Hepimiz biliyoruz ki engellilik her zaman doğuştan olmuyor; diyabet, hipertansiyon, kalp damar hastalıkları, obezite, kronik, nörolojik tablolar, kimi kas ve iskelet sistemi hastalıkları gibi durumlar da zamanında tespit edilmediğinde, düzenli takip edilmediğinde, koruyucu, önleyici hizmetler gerektiği gibi işletilmediğinde ilerleyen dönemlerde engellilik hâline dönüşebiliyor. İşte, bugün, tam bu aşamada birinci basamak sağlık hizmetlerini yani aile hekimliği sistemini, kilit rolde olan bu sistemi konuşacağız.

Bu çerçevede de Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu, Ankara Aile Hekimleri Derneği ve Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneğini Komisyonumuzda ağırlayacağız. Ben Komisyonumuza bu anlamda bugün misafir ettiğimiz Federasyonun Yönetim Kurulu üyelerine -Serdar Bey'i, İsmail Bey'i ve Duygu Hanım'ı- bu anlamda, burada ağırlamaktan duyduğumuz memnuniyetle hoş geldiniz demek istiyorum.

Yine, Ankara Aile Hekimleri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Emir Bey, Derneğin Genel Sekreteri Esen Hanım bizimle birlikte, ben tüm misafirlerimize bu vesileyle tekrar hoş geldiniz, sefalar getirdiniz diyorum.

Aile hekimleri, hepimizin bildiği gibi, vatandaşımızın sağlık sisteminde ilk temas noktası; mahallenin, sokağın, hanenin nabzını tutan isimler aile hekimlerimiz. Risk faktörlerini en önce gören, kronik hastalıkların seyrini en yakın şekilde takip eden, yaşam tarzı değişikliklerini bu noktada en çok teşvik eden hekimler. Dolayısıyla engelliliğin önleyici ve geciktirici politikalarının sahadaki en önemli uygulayıcıları. Onların perspektifi Komisyonumuz açısından çok ama çok aydınlatıcı olacak.

Şunu özellikle ifade etmek istiyoruz: Biz "Herkes elinden geleni yapsın." gibi genel yaklaşımla bu süreçlere yaklaşıyoruz. Hedefimiz şu: Sorumlusu belli, takvimi belli, göstergesi belli hedefler ve öneriler ortaya koymak. Engelliliğin önlenmesi başlığında aile hekimliğinin hangi noktalarda daha da güçlendirilebileceği, hangi destek mekanizmalarına ihtiyaç duyulduğu ve saha tecrübesine dayalı olarak tecrübelerin, bilgilerin paylaşımı bizler için çok değerli.

Tabii sizlerin bugün söyleyeceği her söz, yapacağınız her bir tespit, sunacağınız her bir öneri hem bu süreç çalışmalarımız için hem Komisyon raporumuz için ve dolayısıyla da engelli bireylerimiz ve kronik hastalıklarla yaşayan insanlarımız için direkt bir katkı sağlayacak. Bu bilinçle bugün bizlerle birlikte olan, katkı sunacak tüm misafirlerimize, kurumlarımıza şükranlarımızı sunuyorum.

Tabii Komisyonumuz yoğun bir mesai ortaya koyuyor. Hakikaten tüm Komisyon üyelerimize, bugün bizlerle birlikte olan değerli Komisyon üyelerimize de özellikle teşekkür ediyorum.

Şimdi sözün değerli misafirimiz Metin Şentürk Bey'e bırakıyorum.

Buyurun Metin Bey.

III.- SUNUMLAR

1.- Dünya Engelliler Birliği Başkanı Metin şentürk'ün, görme engelli bir birey ve sanatçı olarak hayat hikâyesi, engelli bireylerin hayatında ailelerin önemi ve Dünya Engelliler Birliği olarak yaptıkları uluslararası çalışmalar hakkında sunumu

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAşKANI METİN şENTÜRK - Teşekkür ediyorum.

Öncelikle böyle bir çalışmanın içinde bulunduğum için, davet edildiğim için Sayın Bakanım başta size ve nezdinizde tüm ekibe teşekkür ediyorum.

Kısaca bir hikâyemin göstergesi çünkü burada biliyorum ismen bilindiğimi...

BAşKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Metin Bey, var olan Komisyon üyelerimizi size tanıtayım: Jülide Bakanımız var, Jülide Sarieroğlu Ankara Milletvekilimiz aynı zamanda, yine Komisyonumuzun Başkan Vekili kendisi; Komisyon Sözcümüz Fatma Öncü Milletvekilimiz var, kendisi Erzurum Milletvekilimiz; Aksaray Milletvekili Ramazan Kaşlı Bey var; Ankara Milletvekilimiz Asuman Erdoğan Hanım var; Ankara Milletvekilimiz Aylin Yaman Hocamız var, kendisi aynı zamanda hekim; Semra Hanım var, Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp; Düzce Milletvekilimiz Ayşe Keşir Hanım var, kendisini zaten farklı çalışmalarla tanıyoruz; Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş Hanım var, bizimle birlikte bugün; İstanbul milletvekilimiz Yücel Arzen Hacıoğulları, kendisi aynı zamanda -biliyorsunuz- sanatçı bir isim; İzmir Milletvekili, Komisyon üyemiz Yüksel Taşkın Bey var; Konya Milletvekili Latif Selvi Bey bizimle birlikte; Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu yine Komisyon üyemiz; Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz Başkanımız var.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAşKANI METİN şENTÜRK - Sayın Başkanla geçmişten de tanışıyoruz.

BAşKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ve tabii Uşak Milletvekili Ali Karaoba, o da Komisyonumuza yoğun katkı sağlayan milletvekillerimizden. Kendilerine bu vesileyle hem teşekkür ediyor hem size tanıtmış oldum.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAşKANI METİN şENTÜRK - Çok teşekkür ediyorum. Tüm Komisyon üyelerimize de selamlarımı, saygılarımı sunuyorum.

Efendim, ben 7 çocuklu bir ailenin en küçükten bir büyüğüyüm. Bizde farklı bir gelişme olmuştu, ailemizde genetik bir körlük sorunu yaşandı. Bunun daha sonra hayata nasıl bağlandığına dair anlatacağım hikâyesi var ama ondan önce toplumda çok önemsemediğim farkındalık projeleriyle ismen bilinmenin dışında birçok faaliyetin içinde neden olmaya çalıştığımı, olduğumda neyin değiştiğini, nerelere dokunduğumu veya nerelere dokunmaya çalıştığımı anlatan bir videomuz var. Onu izlemek mümkünse onu sizinle paylaşmak isterim. Üstüne de konuşursak belki bazı şeyler çok daha iyi anlaşılacak ve belirlenecektir diyorum.

İzniniz olursa o videoyu izletmek istiyorum, beraberce izleyebilirsek şayet.

BAşKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii ki, buyurun.

(Video gösterimi yapıldı)

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAşKANI METİN şENTÜRK - Evet, çok teşekkür ediyorum.

şimdi devam edebilir miyim efendim?

BAşKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAşKANI METİN şENTÜRK - şimdi, az önce söylediğim gibi, 7 çocuklu bir ailede doğdum. Yalnız, kaderin anneme acımasız şakaları enteresan bir şekilde devam etti. Genetik körlük vardı baba tarafından gelen ve 2 kız kardeşim, 2 erkek kardeşim, babam ve ben, hepimiz sağlam doğmamıza rağmen, 9 kişilik bir ailede 6 kişi zaman içinde yaşanan küçük problemlerden sonra körlükle karşı karşıya kaldı ve 9 kişilik ailenin 6 kişisi kör oldu. şimdi tabii -59 yaşındayım- bugüne kadar hayatımı kolaylaştıran yegâne unsurun "bakış açısı" olduğuna çok inandım. Bakış açınızı değiştirdiğinizde acınızı değiştirebiliyorsunuz. Bununla ilgili küçük anekdotlarla devam edeceğim.

Konuşma sürem ne kadar onu da bilmiyorum Sayın Başkanım, o yüzden siz beni ikaz edersiniz gerektiği kadar.

BAşKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben uyaracağım süreniz bittiğinde.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAşKANI METİN şENTÜRK - Bir gün eve geldim yatılı okuldan -sekiz sene yatılı okul okumuş birisiyim ben- annem ağlamış -Kosovalı bir kadındı annem, okuma yazma bilmez ve lehçesi de tamamen Arnavutça gibiydi- 6 kişi de kör olunca evde ağlamış. Burnu tıkanınca anladım tabii ağlamasını, dedim ki: "Niye ağladın anne?" "Yok bre evladım, ağlamadım." dedi. Ağladın, "Ağlamadım."... Neyse... Dedi ki: "Çok üzüliyorum bre evladım, oldunuz hepiniz kör." Ben de o ara böyle 13-15 yaşlarındayım, bir şey geçmeli aklımdan, bir şey söylemeliyim ki annemi güldürebileyim veya bakış açısını değiştirebileyim diye düşünürken "Anne -bodrum katta, çok zor şartlarda yaşadığımız bir dönem; 9 kişilik ailenin 6 kişisi kör olmuş- biz fakir değil miyiz?" dedim, "Evladım, ayıp mıdır fakirlik?" "Onu demiyorum, ya 6 kişi daha görseydi, ışıkları yaksaydı, biz elektrik faturasını nasıl ödeyecektik?" dedim. şimdi, burada, acısı değişmedi, acısı devam etti ama boynuma sarıldı gözyaşları bir taraftan kahkahaları bir taraftan devam ederken, hayatta o gün ilk defa bir bakış açısının insanı o ses tonundan kahkahalara nasıl götürdüğünü görmüştüm.

şimdi, bizim toplumda insanlarla her konuda mütevazılık yapıyorum, mütevazılığı çok seviyorum. Yalnız toplumdaki engelliliğin kabulünde ve engelliliğin sokaklarda konuşulmasının, jargonlarının kolaylaşmasında çok iyi bir rolüm olduğuna inanıyorum çünkü ben annemle sokaklarda küçükken gezerken işaretle soruyorlardı kör olup olmadığımı, şimdiyse sokaklarda çocuklar "Nasıl görünüyorsun Metin Ağabey?" diye hitap ediyorlar. Dolayısıyla ben engelliliğin engelliden ziyade aileleri için daha zor olduğuna inananlardanım. Engelli, hayatına bir şekilde alışıyor, "Kader bu." diyor vesaire ama aileler için her uyanılan sabah aynı tabloyla karşılaşmak biraz daha farklı. Buradan yola çıkarak birçok çalışmamı... Evlatlarının önündeki engelleri aileler, sonra yasalar, sonra da vicdanlar kaldırırrsa bazı şeylerin çok daha... Yasaların her şeyi düzelittiğine tam olarak inananlardan değilim çünkü yasalar düzenler ama oraya şurayı da koyunca toplum olarak... Burada şunu ifade etmeye çalışıyorum: Toplumun bu konudaki bilincini artırmak, topluma bu konuda çeşitli farkındalık projeleriyle "Ya, bak, bu da yapılabiliyormuş"ları söyletmek ve -bunları yapacak çok insan var engelli kardeşlerimizin arasında- bunları evlerinden çıkararak ortaya çıkarmak çok önemlidir diye düşünüyorum. Bunlar benim naçizane fikirlerim. Bunun dışında, umudun, hayatın her alanında, sokaktaki, direklerdeki, güneşteki ışık değil, gönüldaki ışık olduğuna inananlardanım. Ben yatılı okulda ranzamda üzerime battaniyemi çeker, 7-8 yaşlarında kendime hep şu soruyu sorardım: Ben ne olacağım? Çünkü ailem götürmüş beni, oraya bırakmış, o anki fikirlerim düşüncelerim: Ailem benden kurtuldu, zaten altı kişi

kördü, bir kişi eksildi; buydu bakış açım ama tabii zamanla bakış açınız değişiyor. Neye göre değişiyor? Hayatı anlamaya, idrak etmeye... İdrak çok önemli burada; idrak bence hayatın tamamında var. "Hayat nedir?" dendiğinde, ben hayat bedel ve idraktır derim. Dolayısıyla çekerdim ranzamda battaniyemi üstüme, ağlardım çoğu gece ve şunu sorardım: Benden ne olacak? Ses gelmezdi uzun süre. Birkaç ay sonra şu ses geldi: O ses "Senden bir şey olur oğlum." demeye başladı, işte, o ses umudun sesiydi. Ben insanların umutlarının mutlaka çok güçlü yeşertilmesi gerektiğine, çok değişik birtakım farkındalık projeleriyle, özellikle engelli çocukların herkesin hayatta bir şeyi yapabileceğine hatta herkesin bu dünyada bir görevi olduğuna inananlardım. Yani birbirimizi tanımadan, birbirimize temas etmeden... Şu an tırında, lojistiğinde domatesi hale götüren bir halka, biz alan bir halka vesaire gibi bütün engelli çocukların, hepsine ulaşılmasa bile, genel bir bakış açısıyla onlara anlatılacak çok hikâye olduğunu, bu hikâyelerin ortaya çıkarılarak onlara ulaştırılmasının çok yararlı olacağına inananlardım.

Aileleri çok önemsiyorum bu anlamda. Ailelerin motivasyonu alaka, bu ailelerden geçen... Çünkü bütün insanların ailesiyle başlayan bir hikâyesi var. İlahi sevk ve idare yazıyor, hikâye ailede başlıyor, ondan sonra gelen okul sürecidir, hayat sürecidir, yaşam mücadelesidir vesaire ama hiç kimse savaşımdan kaçmamalı, hiç kimse evlerinde... Çünkü bir filozofun çok güzel bir lafı var, diyor ki "Kaçtığım bütün savaşların yaralarını taşıyorum." Kimse savaşımdan kaçmamalı, kaçırılmamalı. Dolayısıyla ailelerin evlatları konusunda... Son bir anekdot: Sokakta gören çocuklarla oynardım yatılı okuldan döndüğümde. Çok yaralanırdım ben çünkü onlar gibi koşmak isterdim, onlar gibi kamyon kasalarına tırmanırdım, duvarlara tırmanırdım filan, onlardan daha çok yaralanırdım ama onlar da yaralanırdı. Onlar yaralandığında üç gün ceza verirdi anneleri, derlerdi ki "Üç gün sokağa çıkmak yasak." Benim o güzel annem, hayatımın mimarı olan meleğim, eve gelirdim, yaralarımı silerdi ve derdi ki "Hadi evladım, çık sokağa." Düşünürdüm, herkesin annesi ceza veriyor, bak, benimki ceza vermiyor, ne güzel derdim. Sonra şunu anladım: Annem hayattayken yaralanmayı ve yaralarımı silmesini yaşatsın bana ama o yokken daha az yararlanayım diye kendimce birtakım formüller ürettim. Şimdi, evlatları sokağa çıkarmak sokağa atmak demek değildir. Ailelerin, sakladığı çocukların içinde çok cevherler var. Ben benden akıllı... Kendimi bir matah pozisyonda tutmak adına söylemiyorum. Öyle çocuklar tanıdım ki geçmişte, hesap makinesine basıyorsunuz, 7.860 ile 9.884'ü çarpıyor, çıkan seslerden de sonucu söylüyor; bana dünyayı verseniz bunu yapamam mesela. Dolayısıyla çok akıllı çocuklarımız var, onları öne çıkararak, onları sürükleyici pozisyona getirerek engellilerin ne kadar kabiliyetli, istenildiği zaman neler yapabileceğini anlatan hikâyeler bulmalı, o hikâyeleri toplumla paylaşmalı, toplumun bu konudaki bakış açısını birazcık daha değiştirmeliyiz diye düşünüyorum.

Sahadaki çalışmalarınız içinse ben 7/24 hazırım. İster pilot bölgelerde, ister illerde, ister ailelerde, ister engellilerde, benim hikâyemin nevi çok önemli değil, fiziki olarak gelerek -sadece hikâyemle değil- emeğimle, bedenimle, ruhumla ve gönlümle yanınızda olmaya hazırım. Şayet bu işe yarayacaksa, dediğim gibi, 7/24 ülkenin her tarafında... Çünkü sonuç itibarıyla, benim bu ülkede bu kadar emek verme çabamın tek bir nedeni var: Askerlik yapamadığım bir ülkede askerliği bu şekilde tamamlıyorum, bu da benim hayata bakış açımın bir tarafı. Bu nedenle, hayat çok kolay gitmek için yaratılmamıştır ama hayat bir yönetme sanatıdır, yaşama sanatı değil; iyi yönetirseniz iyi gidiyor, kötü yönetirseniz de kötü yaşıyorsunuz. O yüzden, evlatlara ve ailelere, özellikle bu konudaki hassasiyetleri olan evlatlara ve ailelere iyi yönetmeyi öğretmeliyiz iyi yaşamayı öğrenmeleri için.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir de bu uluslararası çalışmalardan bahsederseniz...

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Evet, ondan da söz edeyim.

Vakti aşıyor muyum diye tereddüt ettiğim için toparlamaya çalışıyordum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, yok, vakit konusunda rahatız. Bugün gündemimiz sizlere, aile hekimlerine odaklı, o yüzden, o konuda rahat olabilirsiniz.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Tamam, peki.

Efendim, ben 2013 yılında üç sene Birleşmiş Milletlerde mücadele ettim. Tabii, orada da bazı lobiler var. Dünyanın doğusu ve batısı arasında köprü olan İstanbul'da bir birlik kurulması için bayağı bir mücadele ettik. O zaman Sayın Cumhurbaşkanımıza konuyu getirdiğimde, önümüzü açmıştı, sağ olsun. Türkiye'de 52 tane birlik var, 110 bin kadar dernek, vakıf gibi tabii sivil toplum kuruluşları var. Bu arada tabii, sivil toplum kuruluşları demişken de bir önerim de iş adamlarını, sivil toplum kuruluşlarını da bu çözüm odaklı konuya... Özellikle iş adamlarının da nitelikli, engelli, istihdam anlamında, kaliteli eğitime kadar her şeyi... İş adamlarımızın ben bu konularda biraz suya sabuna dokunmadan yaşadıklarını düşünüyorum amiyane tabirle, kusura bakmayın, aile diliyle konuşmaya çalışıyorum.

Efendim, bu birliği 2013 yılında mücadeleler sonucunda Birleşmiş Milletlere akredite olarak kurduk. Her yıl çeşitli faaliyetler yapmak üzere Birleşmiş Milletlerde toplanıyoruz. Tabii, Birleşmiş Milletlerin içeriğini bilenler var aramızda. Orada ne kadar tempolu yürünebiliyorsa o kadar yürümeye çalışıyoruz ama genelde onların o "Hayır, olmaz." gibi o lobicilik faaliyetlerini kırdık ve on iki yıldır bu birliğin başındayım. Genelde üçüncü dünya ülkelerine gelişmiş olan ülkelerden hizmetleri götürmeye, anlatmaya, bazen hukukçularını eğitmeye, bunların engelli haklarının kendi ülkelerinde aranması noktasında donanımını sağlamaya çalışıyoruz. İşimiz zor o anlamda ama şu, bir birlik kurmak... Tabii, 52 tane birlik vardı, sanıyorum 39'u gayri faal şu an itibarıyla, 13 tane faal birliğimiz vardı. Geçen bir merak ettim, araştırdım, hukuk müşavirimiz öyle bir bilgi verdi, daha doğruluğunu teyit etmedim ama bakacağım. 52 tane birliğin bir tanesi... Niye 52 tane birlik var? Tabii, sadece Cumhurbaşkanı onaylarsa kurulabildiğimiz için. Bu birlikle ilgili küresel mücadelem devam etmekte. Bu mücadelede, dediğim gibi, yolculuk tabii zor ama şimdi yeni kararlar aldık. Genel sekreterliğim Sharjah'da. Çeşitli sertifikalar... Engelliliğe uygun kurumlar, kuruluşlar bizi arıyorlar, sertifika verme yetkim de var. Geçen sene Birleşik Arap Emirlikleri'nde 28 tane kuruma, kuruluşa engelliliğe uygunluk sertifikası verdik. Geçen ay yine Katar'da engellilik zirvesi vardı, biliyorsunuz. Dolayısıyla bazı çalışmaların zor ama imkânsız olmadığına inanıyoruz. O şartlarda birlik üzerinden faaliyetlerim de devam ediyor. Dediğim gibi, askerliğe devam. Yapmak isteyince yol bulunuyor, yeter ki gönül yapmak istesin.

Hepinize beni dinlediğiniz için tekrar teşekkür ediyorum.

Soru olursa cevaplamaya hazırım.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz sunum için.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Sağ olun Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Söz almak isteyen var mı Metin Bey'in sunumuyla ilgili, yoksa sunum sonrası mı, diğer aile hekimleri sonrası mı...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ben Metin Bey'e çok teşekkür ederim.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Ben çok teşekkür ederim Sayın Vekilim.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Gerçekten çok pozitif, böyle güzel mesajlar verdiğiniz.

Dün Lokman Ayva Vekilimiz de buradaydı. Ben bir farklılık hissediyorum görme engellilerde. Sizlerde sanki daha iyimser... İletişiminiz çok daha güçlü bir kere yani benim tanıdığım görme engellerin genelinde... İşte, biz ev ziyaretleri falan da yapıyoruz. Bu farklılığı bilmiyorum siz tabii kendinizde hissediyor musunuz? Lokman Ayva Vekilimiz de böyle, kendisiyle ne zaman konuşsak insana böyle neşe veren, olaylara bakış açımızı daha pozitif açıdan gösteren böyle güzel bir hava hissediyoruz. Ben acaba diyorum, buna kafa yorduysanız yani teşhirin çok ön planda olduğu bir dünyada yaşıyoruz ya, hani bundan uzak olduğunuz için mi acaba, bizde o eksiklik olduğu için mi bunu biz hissediyoruz da siz bu anlamda bunu aşmış bir iletişim içindesiniz?

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Estağfurullah, hemen cevabımı vereceğim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Eşref Armağan'ı da analım burada.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Analım, tabii, tabii hatta bir resim yaptırılabilir.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Evet, o da öyle, hakikaten videolardan...

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Şimdi, daha ziyade görme engellilerle karşılaştığınız için muhtemelen böyle bir hava oluyordu. Şimdi ben yine bir hikâye anlatacağım: Bir gün bir vakıf açılışındayım, bir arkadaş geldi, kısa boylu, benimle resim çektiriyor, tren kazasında iki bacağını kaybetmiş. Bana dedi ki "Ah be abi, keşke ben de senin kadar uzun boylu olsaydım." "Sen iki bacağını kaybetmedin mi oğlum tren kazasında?" dedim, dizden aşağı yok, gel, sana iki tane uzun bacak yaptırılabilir, boyun benim kadar olsun dedim. Sonra başka bir açılışta karşılaştım, uzun boylu biri "Abi, ben kimim biliyor musun?" dedi. "Kimsin?" dedim, "Hani, bana tavsiyede bulunmuştun ya, gittim uzun bacak yaptırdım, hatırladın mı?" dedi. Bacakları tahta ve bu seferde benim boyumdan uzun yaptırmış kendini tabii. Efendim, şimdi, insanlara dezavantajı avantaja çevirmenin yollarını öğretmemiz lazım, bu önemli. Yani bir yerde bir şey varsa eksik olan, başka bir yerde bir tamamlayıcı var ama ona onu anlatacak bir kaynak lazım, ben bu örnekle onu anlatmaya çalıştım. Evet, tabii, görme engelliler belki ilk bakışta... Yani engellilik arasında şu daha şanslı, şu daha şanssız vesaire gibi bir şey yok. Bu, herkesin kendi eksikliği, bu eksikliği tamamlayacak tek bir yol var, dezavantajı avantaja çevirmek mecburiyetindeyiz.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Evet, yani şöyle bitireyim o zaman, Lokman Ayva Vekilimizi çok sonuna kadar dinleyemedim, size sormuş olayım onu: Eskiden yani kabul edelim, Türkiye gerçekten hani, şu an istediğimiz durumda değil engelliler hakları anlamında ama eskiden şunu konuşurduk -Lokman ağabeyin verdiği mücadeleyi ben biliyorum- fiziksel şartları, fiziksel ihtiyaçları konuşurduk ya da ailesi tarafından terk edilmiş fiziksel anlamda sıkıntıda olan bireyleri konuşurken şimdi sizin de gösterdiğiniz o bireysel çabalarla öz güveni konuşuyoruz.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Tabii ki.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Yani daha farklı bir boyuta geçmiş durumdayız engellilerin hakları konusunda ki bu çok güzel, çok önemli bir aşama.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Şunu söylemek lazım: Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonu geçmişte -yani bunu bir yere koymamız lazım- Türkiye'de bir çığır açmıştır engelli hakları anlamında, engellilere tanınan imkânlar anlamında, eğitimleri anlamında ama hayat sadece yirmi iki seneden ibaret değil ki yirmi üç seneden ibaret değildi. Daha önce cumhuriyet tarihinde halının altına süpürülen her sorun ortaya çıkınca konu böyle bir evrildi, bu hâli aldı ama bence bizim dönemimize göre şimdiki tüm engelli ve aileleri çok şanslılar ve Cumhurbaşkanımıza müteşekkirez bu anlamda, bunun altını çizmek lazım. Ha, yeterli mi? Sonuçta yüz seneyi yirmi seneye telafi edemezsiniz, bunun da bir bedeli var. İnşallah, zaman içinde daha hızlı çözümler, daha aktif çalışmalar, daha toplumun duyarlılığı, özellikle demin dediğim gibi, sivil toplum, iş adamı dayanışmaları... Yani yasaların içine şurayı da koyarak toplum hareket ettiğine bence birçok şeyin daha hızlı devam edeceğini düşünüyorum, aşılıma devam edeceğini düşünüyorum. Bu nedenle inancım tamdır, umudumuz tamdır, "Yola devam." diyor ya...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Evet, bireysel anlamda yaptıklarınız bence bunu artırmak için bir şey, hani bu girişimleriniz çok kıymetli. İnşallah, bu anlamda da belki başka şeyler raporlarımızda da Komisyon sonucunda çıkar.

Bitirirken şunu söylemek istiyorum: Devlet parasız yatılı okudum, o yurt ortamını, küçük yaşta kafanıza yorganı çekip o hissettiklerinizi ben de hissettim, onu da belirtmek istedim.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Çok teşekkür ederim.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Gerçekten çok farklı bir psikolojidir ama insanı da çok güçlü kılar, onu da söyleyerek bitirmek istiyorum.

Çok teşekkür ederiz, ayaklarınıza sağlık.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Gücümün hemen hemen tamamına yakını o günlerden aldım, Allah annemden razı olsun.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Metin Bey, bir kere, siz yakından tanıdığım için çok mutlu oldum. Fatma Öncü ben, Erzurum AK PARTİ Milletvekiliyim.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Çok memnun oldum.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Aynı zaman da engelli bir milletvekiliyim, 10 parmağım yok benim. Bir çoğumuz için siz çok önemli bir mentörsünüz, bu çok kıymetli ve çok değerli. Paylaşımlarınız da hakikaten hepimizi her dönem, sizi takip ettiğimiz için, çok mutlu etmiştir. Şimdi, bir konuda önerinizi merak ettiğim için soracağım: Dünyanın hemen hemen her ülkesinde son dönemlerde engellilik konusu çok ciddi anlamda inceleniyor. Engelli tanımı konusunda sürekli bir şey var, "Değiştirsek mi ya da değiştirsek ne tanım konulmalı?" diye şu anda bütün uluslararası alanda bir fikir tartışması var. Sizin bu anlamda öneriniz nedir yani "engelli" mi söylenmeli? Son dönemlerde şu ifade kullanılıyor: "desteğe ihtiyacı olan birey" gibi, siz ne dersiniz bu konuda?

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Ben güneşin balçıkla sıvanmayacağını düşünenlerdenim. Kelimelere takılmadan düzenlemelere takılalım, hiç önemli değil ne dedikimiz. Ben öyle, hani, bir laf "defolu" anlamına geliyormuş, yok "çürük" anlamına geliyormuş, kusura bakmayın, insan gerçeğiyle yüzleşmeli. Bir şey eksikse eksiklik var demektir ama eksikliği tamamlamanın yolları da var. Dolayısıyla, hani, oralarda çok böyle okyanusu geçip derede boğulmaya çalışmıyorum, ben okyanusu geçmenin peşindeyim. Dolayısıyla, tanımlarda çok fazla kafamı... Yani belki sorunuzun tam cevabını benden bu noktada alamayacaksınız ama "engelli" cümlesinde ben bir sıkıntı görmüyorum, Türkçesi bu çünkü eksiklik bir şekilde hani kelimelerin arkasında bir şey aramak değil, beynimizdeki bakış açısını düzeltirsek o kelimelerin hiçbir öneminin olmadığını göreceğiz; cevabım ancak bu şekilde olabiliyor bu anlamda, kelimelere çok takılmıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Metin Bey, ben de Uşak Milletvekili Doktor Ali Karaoba, kadın doğum uzmanıyım.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Saygılar Sayın Vekilim.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Öncelikle, sizi dinlemek çok keyifli, gerçekten başarılı insanların sesini duyduğumuzda bu Engelli Komisyonunun ne kadar önemli olduğunu daha iyi anlıyorum. "Bakış açısı çok önemli." dediniz, katılıyorum ama en son söylediğiniz, işte "Cumhuriyet Dönemi'nde süpürüldü." demeniz kayıtlara geçtiği için şöyle bir düzeltme gereği hissettim. Biz Pursaklar'da 1988 yılında yapılmış bir yeri ziyaret ettik ve gerçekten takdire şayandı. Bu ülke için kim hizmet ettiyse Allah razı olsun.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Efendim...

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Ben tamamlayayım, şöyle, haklısınız, hani kayıtlara girdi diye ekleyeyim.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Tabii ki de, tabii ki de, ben bir genel değerlendirme yaptım. "O süreçte hiçbir zaman güzel bir şey yapılmadı." demek yakışır mı bize?

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Kayda girdiği için hani, ben de üzerine, yanlış anlaşılabilir...

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Hayır, efendim, yani o şu demek değil, ben düzeltiyim o zaman: "Yüz sene kimse hiçbir şey yapmadı." böyle bir cümle...

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Arkadaşlar, biz söyleyince bizimki de genel oluyor, ne olur böyle bakmayın.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Yani ben karşımda beni dinleyen akıllı insanlar olduğu için kimsenin böyle bir yorumda bulunmayacağını düşündüm.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Metin Bey, şöyle, bu Komisyonun bütün tutanaklarını takip ettikleri için, okudukları için çok da takipçi var...

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Öyle mi, benim cehaletime verin o zaman.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Yok, estağfurullah, ben özür dilerim, ben o anlamda söylemedim, destekleyici bir şey söylemek...

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Tabii, tabii, şunu söyleyeyim o zaman...

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Yanlış anlaşılmanızı istemem, tabii, kendi açımdan da birazcık onun kayıtlara girmesini de nazik bir yolla söylemek lazım.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Estağfurullah, hassasiyetinize teşekkür ediyorum.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - "Kimse savaşımdan kaçmamalı." dediniz, beni çok etkiledi, çok mutlu oldum. Yani "6 kör vardı, 1'i eksildi." diye bakmanız, hani, işte, yurda gittiğinizde falan gerçekten bakış açısı çok önemli, bardağın dolu tarafını gösteriyorsunuz ama gerçekten bu işi başaramayan yüzlerce de çocuğumuz var.

Şimdi, -Metin Bey'in üzerine denk geldiği için, Türkiye'nin tanınmış, milyonlara mal olmuş bir sanatçısını dinledikten sonra otizmlili konservatuvar mezunlarının kamuda istihdamıyla ilgili bir taslak hazırladım ben. Şimdi, bize çok sayıda yazı geliyor ve şöyle: EKPS sınavlarına giriyorlar ama yaklaşık 900 farklı meslek ve kadro tanımlanmış durumda ama engelli müzisyen ya da sanatçı tanımlaması yok ya da bunun alt bölümü işte, piyanist, kemancı, kanuncu, işte, birçok müzik aletini kullananlar için kadro tanımı yapılmamış. Hani, buradan, naçizane benim önerim, bizler kanun teklifi verince genelde belki Meclis de değinmeyebilir, Komisyondaki arkadaşlar da bu konuyu değerlendirirse birlikte Engelli Komisyonu olarak böyle bir düzenleme yapabiliriz. Bunu da ÖSYM çok rahat yapabilir, maddelere ekleyebilir ve tümümüz birlikte Genel Kurula indirirsek... Tek bir madde değişikliği yapılıyor ve istenen şey de aslında çok da ağır değil ve halkları da olduğunu düşünüyorum. Çok başarılı çocuklarımız var, otistik ve sanatçı olanlar. Az önce söylediğiniz "O matematik hesabını ben yapamam." dediğiniz çocuklar gibi, bunlara bir kadro tanımlaması zorunlu hâle geldi Sayın Bakanım. İsterseniz ben bir örneğini size gönderirim. Tabii, hukukçu arkadaşlar da var aramızda bu işte daha donanımlı ve deneyimli, onlar da bunu değerlendirirse, ortak bir önerge olarak getirirsek sevinirim. Metin Bey'i görünce aklıma o geldi, bu kanun teklifi, ben bir taslak hazırlamıştım.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Ne mutlu bana, sağ olun.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Sizi de görmek güzel. Sahnelerde olduğu kadar beyninizle görmeniz harika.

Teşekkür ediyorum konuşmanız için.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ralli sürecini de gördünüz yani.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Çıkarken evlerine gitmek isteyenleri ben bırakabilirim, sorun yok.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Dün de Sayın Vekilimiz dedi ya "Görme engelli pilot olur mu?" diye, varmış.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Varmış.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Varmış, vallahi çok da hoşuma gitti. Ben söylediğimde...

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Evet, o bendim.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Ama ikinci olsun, siz de kullanabilirsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizi Uşak'a da götürebilir.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Olur tabii.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Eve de bırakabilir değil mi?

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Kesinlikle.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Ama bizim havalimanı kapalı Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, araçla araçla.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Ben uçakla göndersin dedim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Araçla götüreceksin, değil mi Metin Bey?

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Evet efendim, hazırım yani.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Bizim Uşak Havalimanı'nı açmak için çok uğraşıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Açarız, açarız, onu da açarız, merak etmeyin. Hava yollarında devrim yaptık, kara yollarında devrim yaptık, siz merak etmeyin, Uşak mahrum kalmaz.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Biz kendimiz için değil. Bakın, siz de kara yoluyla geldiniz Uşak'a. Ben sizi havalimanında karşılarım diye düşünmüştüm.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Jülide Bakanımın bu konuda söyleyecekleri var. Biliyorsun, sosyal politikalar alanında çok emeği var Bakanımın.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Tabii ki de.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Yıllar önceden, bilmiyorum hatırlar mı.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Sayın Bakanım, sadece otistikler için değil yani bütün engellileri kapsayan bu sanatçı...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onu konuşalım, olur. Coşkun Bey'e verelim onu hemen, bizim hukuk müşavirimiz, onunla ilgili alt yapı çalışmasına başlasın.

Buyurun Bakanım.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Yıllar sonra Meclis çatısı altında buluştüğümüz için tekrardan ben memnuniyetimi dile getirmek istiyorum. Hatırlar mısınız bilmiyorum ama İzmir'de Sayın Cumhurbaşkanımızla bir engelliler buluşması yapmıştık.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Tabii, tabii, hatırlarım. Unutmak ne mümkün.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Pandemi Menemen'de, çok fırtınalı bir günde...

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Ve çatımız uçmuştu.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Çatımız uçmuştu.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - İşte o yüzden unutmak ne mümkün dedim ya Sayın Bakanım.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Evet, o programda o gün aslında yine Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcımız Fatma Hanım, Sayın Kasapoğlu Bakanımız, Gençlik ve Spor Bakanı ve sporcularımız vardı.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Beraberdik o akşam.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Biz, siz ve yine engellilerle ilgili konuda bugün Meclis çatısı altında yine çalışıyor olmak aslında önemli bir şey, daha da iyileştirmek, yapılan çalışmaları daha ileriye taşımak için çabalarımız, gayretlerimiz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir de Metin Bey'i biz uduyla ağırlayacağız Mecliste.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Ne demek efendim, her zaman, her yönümle hazırım.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Ama sizi görünce aklıma geldi; o gün Tuana vardı, yine, görme engelli bir kızımız, onunla bizim diyalogumuz devam ediyor, üniversiteyi kazandı, Yıldız Teknik Üniversitesinden mezun oldu.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Hay maşallah.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Ayşe Bozkurt vardı, biliyorsunuz, görme engelli, hukuk fakültesinden dereceyle mezun olmuş bir kızımız. Sınavlara girip İnsan Hakları Kurumunda şu an uzman olarak çalışıyor, evlendi, nikâh şahidi olarak da bizler de mutluluğuna şahitlik etmiştik.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Maşallah.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Öyle o günlere gittim, buraya geldik yine enerjiniz, heyecanınız aynı şekilde.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Her zaman hazırım Sayın Bakanım.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Sorum da çok kısa olacak; hem bunları da böyle bir hatırlayalım, güzel bir enstantane olsun istedim. Dün Lokman Bey'e de sorduk, engellilerle ilgili, özellikle görme engellilerle ilgili, içinden geçtiğimiz süreçlerde bir sürü düzenleme, çalışma, mevzuat yapıyoruz, farkındalıkla ilgili çalışmalar yapıyoruz ama hâlâ böyle yapılması gereken, çok önemli bulduğunuz gerek sanat camiasıyla ilgili gerekse hayatın diğer alanları da olabilir, böyle bir başlık var mı? "En önemli konu bu. Bu konuda daha çok çalışılması gerekiyor. Şu alanda böyle şeyler yapılması önemli katkılar sağlayacak." diyeceğiniz şeyler varsa onları da almak isteriz.

Teşekkür ediyorum.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Şimdi, Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum. Hatırladığınız o güzel anekdotlar için ben de çok memnun oldum.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Benim en stresli günlerimden biriydi.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - O ana gittim, o rüzgârın sesini duydum; evet, o çatı anını da hatırlamış olduk.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O çatı hâlâ olmamış ama.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Vallahi, o çatı olmadıysa buna bir el atmak lazım Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - Taşhan'dı, Taşhan.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Geçen sordum, evet.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Şimdi, bence, Sayın Bakanım, engelli kardeşlerimizin, görme engelli kardeşlerimizin bir şekilde içinde kabiliyetleriyle baş başa kalanları var. Hani az önce ben dedim ya, çok güzel hikâyeleri olanlar var, bunları bularak öne çıkarmak bence insanlara rol model olarak birazcık daha o anlamda hani: "Görmüyor ama bak şunları yapıyor." Birazcık daha böyle amiyane tabirle anlatmaya çalışıyorum, hikâyeleri insanların gözüne sokmak bazen çok işe yarıyor. Şöyle düşünüyorum: Çünkü bir insana siz ne kadar imkân sağlarsanız sağlayın, onun da kendine bir imkân sağlaması lazım. Onun kendine imkân sağlaması için bir güven duyması lazım. Aileden, önce bir tazyik edilmesi lazım başarısı için, sonra da çok kabiliyetli olan bu çocukları bulmaya çalışan, araştıran bir ekip kurulsa, sahada bir araştırma yapılırsa, gizli kalmış çok cevherler var. İnanın bana, az önce verdiğim matematik örneği gibi çok örnekler var ve ben o arkadaşın yaptığını oturup yapamam. Yani müzikal yanım da güçlüdür, iyi bir eğitim aldım, konservatuvar kökenliyim, Batı müziği eğitiminde de çok iyi bir eğitim aldım, kilise tonlarına kadar bütün müzikal temaları bilirim ancak yani o çocuğun yaptığı hesabı yapabilme şansım yok; yeniden doğmam, yeniden kodlanmam falan lazım. Dolayısıyla, böyle hikâyeleri bulan bir ekip kurulsa, araştırılırsa ya da herhangi bir şekilde çeşitli başvurular istense, hikâyelerinin kahramanları olan insanları birazcık daha öne çıkarırsak... Çünkü devlet ne yaparsa yapsın, bir şekilde bunlar ortaya çıkarsa varlar. Ben, bu anlamda bunun çok önemli olacağını düşünüyorum. Hikâyelerin gerçeklere koşan adımlar olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla benim bu konuda söyleyeceğim şu: Devletin çıkardığı yasalar, tanınan imkânlar, efendim, en azından, hani şu an için kıyaslama yaptığımızda bence yeterli mi? Hayır, yeterliliği konusunda bir şey söyleyemeyiz ama gayet güzel çalışmaların yapıldığı, çok güzel düzenlemelerin getirildiği ve çok iyi niyetli olduğu her şeyden önce çok ortada. Onun için, ben hikâyelerin çok işe yarayacağını düşünüyorum. Güçlü hikâyeleri olanların bulunarak topluma sunulmaları ve televizyonlarda birazcık daha eğitici, öğretici... Ben bazen kamu spotlarını görüyorum, millet uyurken yayınlanıyor. Dolayısıyla bazı şeylerin insanların gözüne sokulması lazım. Böyle çok güçlü hikâyelerin kısa kamu spotları gibi -öyle "prime time"da falan yani gece üçte, dörtte değil- bunların insanların göreceği zamanlara yayılarak kısacık böyle sadece imza gibi, bir altın vuruş gibi düşünülüp insanlara sunulmasının insanların bakış açısına etki edeceğini düşünüyorum.

Şu anda çok konuşarak vaktinizi de almak istemiyorum. Sanıyorum gündem de kalabalık ama daha sonra eğer çağırırsanız veya herhangi bir şekilde uzun uzun konuşmak gerekirse çok daha değişik örnekler sunabilirim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

Evet, şimdi, yine size döneceğiz Sayın Şentürk.

Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği Ankara Şubesi Başkanı İsmail Bey, buyurunuz Hocam.

2.- Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği Ankara Şubesi Başkanı İsmail Arslan'ın, engelliliğin önlenmesinde ve engelliliğe neden olan hastalıklarda erken tanının konulması ile takibi süreçlerinde aile hekimliğinin önemi, aile hekimlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri hakkında sunumu

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Sayın Bakanlarım, Sayın Komisyon üyeleri, bizleri davet ettiğiniz için hepinize öncelikle teşekkür ederim.

Ben, Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği adına konuşacağım. Engelli bireylerin toplumsal hayata tam, eşit, bağımsız katılımı, yalnızca sosyal politikaların değil, aynı zamanda erişilebilir, kapsayıcı ve bütüncül bir sağlık sisteminin varlığını gerektirmektedir. Bu bağlamda bireyin doğumdan yaşlılığa kadar sağlık sistemiyle ilk, sürekli ve en yakın temas noktası olan aile hekimliğinin engelli bireyin sağlık, sosyal uyum ve yaşam kalitesi süreçlerinde stratejik bir konuma sahip olduğunu düşünmekteyiz. Aile hekimliği disiplini, biyopsikososyal yaklaşım, aile ve toplum temelli yapısıyla engelli bireylerin karşılaştığı sorunların erken tespiti ve kalıcı çözümlerin geliştirilmesi açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır. Bu çerçevede, Meclis araştırması komisyonunun çalışmalarına katkı sunmak amacıyla aşağıdaki tespitleri ve önerileri sunmaktayız. 5 tane tespitimiz var bu konuda: Bir, engelli bireylerin...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, şöyle, İsmail Bey, burada tespitler zaten yazılı. Yazılı olarak bu sunumu yapmanıza gerek yok. Bize siz, spesifik olarak, müşahhas bir şekilde ifade edecekleriniz varsa onları ifade edin, biraz sonra soru-cevapta zaten bunları müzakere ederiz.

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Evet, ya bu konuda o zaman kısaca özetleyeyim ben.

Şimdi, aslında sorunları her zaman, bir, erken tanıdan, erken aşamada teşhis etmemiz lazım. Yani ülkemizdeki engelli birey sayısını aslında aşağı indirebiliriz. Mesela, örneğin, burada Metin Bey de yanımızda olduğu için, körlüğün mesele en büyük ülkemizdeki sebebi aslında diyabet yani kontrol altına alınan... Diyabet nedeniyle kör olan insanların aslında yarısının sebebi şu an hâlihazırda ülkemizde kontrolsüz diyabet. Diyabet hastalığını nerede takip edebiliriz? En rahat takip edeceğimiz yer aslında birinci basamak sağlık kuruluşları. Burada da bize, aile hekimlerine görevler düşüyor. Bizler diyabeti kontrol altında tutabilirsek onlar da körlüğe doğru ilerlemeyecektir, bunları engelleyebiliriz, birincisi bu.

Bir diğer önemli nokta, yenidoğan taramaları var, bildiğiniz gibi. Biz bazı engelli hastalıkları daha olmadan engellemeye çalışıyoruz; işte zekâ gerilikleriyle ilerleyen birtakım hastalıklar var bildiğiniz gibi. Son dönemde bizim sahada gözlemimiz, aşı reddi gibi tarama testlerini de reddediyor insanlar ve yapmak istemiyorlar.

Bir diğer başlık, erken tanı koymak. Mesela işitme kaybı gibi ya da otizm gibi hastalıklarda erken teşhis edebilirsek eğer, bunları önleyip ya da geri döndürebiliyoruz, en azından hayatla başdaşır bir hâle getirebiliyoruz. Metin Bey örneğinde olduğu gibi, hayatta eksik yanını tamamlayıp yoluna devam edebiliyor hastaların bir kısmı, bunları da erken teşhis... Tabii, ülkemiz çok büyük bir coğrafya, 80 milyon insandan bahsediyoruz; burada herkesin bir aile hekimi var bildiğimiz gibi. Bu aile hekimleri de eğer uygun şartlar

sağlanırsa gerekeni yapacak, onu düşünüyoruz. Burada en büyük sorununuz, aslında engelli bireyler için bizim Aile Hekimliği Yönetmeliği gereği hepsinde engelli rampasıdır, asansörüdür, bunlar olmak zorunda ama fiziki şartlarımız mevcut koşulda ancak belki yüzde 50'sini karşılayabiliyordur. Yani şu an hepsini karşılayamıyoruz yönetmelikte olmasına rağmen, fiiliyatta engelli ulaşamıyor.

Bir de engelliler normal sağlık popülasyonuna göre daha az başvuruyorlar sağlık sistemine. İşte, bu da "Arada birtakım engeller var." demek oluyor, bunu önlememiz lazım.

Bir diğer bizim için önemli olan konu, tabii, araştırma yapmamız gerekiyor. Yani, biz Uzmanlık Derneği olarak araştırma yapmak ve ülkemizdeki kaç kişi engelli, bu verilere rahat ulaşip bunlar üzerine nasıl çözüm üretiriz noktasında, bilimsel çalışma yapma konusunda desteklerinizi istiyoruz. Burada da verilere ulaşmamız da bazen sorun oluyor. Bu açıdan verilerimizi bilimsel verilere ulaşmak amacıyla yani kanıta dayalı tıpla bir şey üretmemiz gerekiyor ve biz gerçekten dokunduğumuzda mesela "otizm taraması" diyoruz, bunu yapıyoruz ama sonuçta kaç kişiyi etkiledik, onu bilemiyoruz; kaç kişi tespit ettik, gerçekten maliyet etkin miydi tarzında şeyler açısından bunu önemli buluyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bu konuda, sizin sisteme dair önerileriniz çok önemli çünkü bu işin içerisinde bizzat sizler varsınız. Yani aile hekimleri çünkü birinci basamak hizmet bence en ana basamak orası. Özellikle "otizm" tanısı konulmasının, erken tespitinin, teşhisinin, yönlendirilmesinin, sonraki süreçlerin sizlerin marifetiyle yapılması daha pratik gibi geliyor şu an itibarıyla. Bununla ilgili eksikler, yapılması gerekenler neyse biz de Komisyon olarak bunun takipçisi olacağız. O yüzden sizden beklentimiz bu konularda var olması gerekenleri, bu konularda eksik olanları, bu konularda sizin önerilerinizle sizi nasıl daha güçlendiririz; bunları bize -şu an olmayabilir belki ama- genel bir yaklaşım olarak sunarsanız büyük katkı sağlarsınız diye düşünüyoruz.

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Benden sonraki AHEF temsilcisi arkadaşımız da içeriğe daha çok girecek ama ben temel olarak birkaç şeyden bahsedeyim. Bir defa fiziki koşullarımız Hocam, onların değiştirilmesi, daha iyileştirilmesi gerekiyor. Bir kısım ASM'lerimizin fiziki şartları yeterli ama bir kısmının yeterli değil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Örneğin, otizmle ilgili aile hekimleri ne yapıyor, bunu bize bir anlatabilir misiniz?

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Evet, otizmle ilgili biliyorsunuz tarama testlerimiz var. "M-CHAT" dediğimiz bir tıp...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yeterli buluyor musunuz bu çalışmaları, bunlar nasıl güçlendirilebilir?

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Bunlar şu an için yeterli değil çünkü birçok aile hekimi arkadaşımız... Ben şöyle anlatayım, şimdi aslında "otizm" dediğimiz primerde psikiyatristlerin işi yani psikiyatri konusu, psikiyatri uzmanlarının görevi gibi görünmekle beraber ülkemizde yapılan tezlere baktığımız zaman psikiyatristlerden sonra en fazla bu konuda tıpta uzmanlık tezi yapmış branş aile hekimliği uzmanlığı. Yani, bu konuda birçok çalışmamız var ama bizim bu çalışmaların hayata geçebilmesi için daha çok merkezli, daha belki Bakanlık nezdinde olan, daha geniş çalışmalar yapmamız gerekiyor. Bu konularda çalışma yapıldığı zaman bunun etkinliğini ortaya koyan birçok bilimsel çalışmamız var hâlihazırda ama günümüzde otizmden söylemek gerekirse mesela 2016 ile 2019 arasında bir tarama programı yapıldı ve yaklaşık 200 bin çocuğa ulaşıldı ve erken teşhis ve tedavi olmaları sağlandı. Ama bunlar böyle kampanya şeklinde olunca bir süre sonra yeni mezun, sisteme giren aile hekimlerimiz oluyor, bunların yeni girdikleri zaman o taramaları sürdürebilmeleri çok olasılık dâhilinde değil ve bunun işte, nedeni bir, fiziki mekân yetersizliği; iki, nüfusun yüksek olması. Yani mesela, 4 bin kayıtlı bir kişinin olduğu, günde 100 poliklinik yapılan bir poliklinikten otizm taraması beklememiz gerçekçi olmuyor; sorun burada, bunlardan kaynaklanıyor. O yüzden nüfus düşürülerek şartlar biraz daha iyileştirilmelidir. Hekimleri de tıp fakültesinden başlayarak uzmanlık eğitiminde ve diğer kısımlarda, bu konulardaki birçok tarama programı var, bunlara daha çok entegre etmemiz gerekiyor zamanla.

Benim söyleyeceklerim bunlar, teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, yine, Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonundan Serdar Arduç.

Buyurun Serdar Bey.

3.- Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi Serdar Arduç'un, aile hekimliğinin tanımı, görevleri ile aile hekimlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri hakkında sunumu

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; bize bu söz hakkını verip görüşlerimizi sorduğunuz için öncelikle Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu olarak sizlere teşekkür ediyorum.

Ben, aynı zamanda özel bireyin yani engelli bir bireyin babası olarak karşınızdayım. Yani Metin Bey'in söylediği zorlukları daha çok çeken aile kısmındayız. Yani bu yönden mümkün olduğu kadar konumuzun önemini ve uygulamanın değerini rahatlıkla sizlere anlatabilirim rahatlıkla aynı duygular içinde sizlerle paylaşabilirim. Şimdi, ben sizlere sunum dosyalarımızda belirttiğimiz -hepinize birer sunum dosyası hazırlamıştık- buradaki şeylerden özet geçmek istiyorum çünkü sizlerin de çok fazla zamanını almak istemiyorum çünkü soru-cevap kısmının daha önemli olacağı kanaatindeyim.

Şimdi, bizim aile hekimi olarak tanımımızda; aile hekimleri, kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini, yaş, cinsiyet ve hastalık ayrımı yapmaksızın her kişiye kapsamlı ve devamlı olarak vermekle yükümlü, gerekli ölçüde gezici sağlık hizmeti veren ve tam gün esasına göre çalışan aile hekimi uzmanı veya Bakanlığın öngördüğü eğitimleri alan uzman tabip veya tabiplerdir. Yani aile hekimleri bir bireyin doğumdan önce başlayıp ölünceye dek sağlığını amaçlayan temel yapı taşıdır. Bu kapsamda, dönemselsel olarak evlilik, doğum öncesi, yenidoğan, bebeklik, çocukluk ve ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde uygulama yönünden ayrı ayrı değerlendirmemiz gerekmektedir. Evlilik öncesi taramalar yapılmaktadır. Evlilik öncesi taramalarda bu bulaşıcı hastalıklardan kan uyuşmazlıklarına kadar bakılmaktadır. 2021 yılı Aralık sonu

itibarıyla da 81 ilde SMA hastalığı konusunda taramalar yapılmaktadır ve bu taramalar yapılmadan aile hekimleri evlilik raporlarını düzenlememektedir. Hamile olan her kadının en önemli amacı, bebeğini sağlıklı bir şekilde kucağına almaktır. Bunun için hem hamilelik öncesinde hem de hamilelik sonrasında bazı testlerin yapılması çok önemlidir. Dolayısıyla, hem anne adayının sağlıklı bir doğum süreci geçirmesi hem de bebeğin dünyaya gözlerini sağlıklı bir şekilde açabilmesi için doktorlarımız, kadın doğumcularla beraber aile hekimlerimiz bazı testler yapmakta ve testlere yönlendirmektedir. Bu gebelik dönemlerinde yaptığımız testler, Down sendromu ve özellikle nörolojik problemler gibi birçok problemleri açığa çıkarmaktadır. Gebelik haftalarına göre değişik değişik testler yapabiliyoruz. Bunların bir tanesi de üçüncü trimesterde glikoz yükleme testi. Bu sırada annenin ister istemez "diyabet" tanısı almasına da yardımcı oluyoruz yani anneyi aynı zamanda kontrol etmiş oluyoruz bu dönemde de. Bu da çünkü ileriki dönemde diyabetik yani kronik hastalık sonucunda engelli olmasını da engellemiş oluyor.

Yine, aynı şekilde kan uyuşmazlığı testleri yapılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, bu testler ne kadar etkili oluyor? Yani, mesela burada SMA oranı düşüyor mu bu çalışmalarından sonra?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - SMA oranı şöyle bir şey; SMA oranı Sayın Bakanım, düşüyor, şöyle düşüyor: Biz şimdi, SMA testi yaptığımızda, SMA testi sonucunda kişilerden ilk önce babadan yapıyoruz. Babada eğer pozitif sonuç şüphesi varsa ona göre anneyi de tekrar şey yaparak genetik tahlile gönderiyoruz ve kesin sonuç genetik tahlile göre konuluyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Var mı bir oran elimizde?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Elimizde net bir oran yok şu anda.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Genetik tahlil anne babaya mı yapılıyor?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Evet, anne ve babaya yapılıyor ve burada...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Aslında siz bunu... Bildiğim kadarıyla çok örgütlü bir yapısınız, bunu yapmanız gerekir bence.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Şöyle bir sıkıntımız var Sayın Bakanım: Gönderdiğimiz verilerin bize ulaşması konusunda bir sıkıntımız oluyor. Yani biz veri gönderiyoruz fakat bu verileri çekmeye çalıştığımız zaman ne yazık ki var olan altyapı bize bu konuda yeterli gelmiyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bakanlık uygulama, siz de bu noktada denetim mekanizmasısınız, onu o anlamda söyledim. Yani yerel ölçekte olur, ulusal anlamda olur ama bunun birtakım araştırmalarının yapılması lazım -ki bu taramalar ne kadar efektif, sahada ne kadar hakikaten karşılığı var- çünkü bu taramaların da bir maliyeti var netice itibarıyla, bir emeği var; özellikle aile hekimleri bunlarla hakikaten yoğun mesai harcıyorlar. Dolayısıyla, işte burada bizim arayışımız da bu. Yani burada biz sistemi nasıl kurgularsak hem bahsettiğimiz konularla ilgili çalışmaları hem otizmle ilgili sürecin takibi, tanısı, erken tespiti, yönlendirmesi... Bunları ne yapmış oluruz? Daha sağlıklı yönetmiş oluruz diye düşünüyoruz. O yüzden sizi ağırlama gerekçemiz de bu. Yani, siz sahanın en içinde olan kişiler olarak bu konuda bize sağlıklı verileri sunarsanız çok büyük katkı sağlamış olursunuz.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Şöyle bir şey Sayın Bakanım: Biz bu verilerin tamamını Sağlık Bakanlığı merkezi sistemine gönderiyoruz fakat bireysel olarak bunları ne yazık ki bizim alma imkânımız yok Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na göre. Burada Bakanlığımızın ortak proje geliştirmesiyle beraber, üniversitelerdeki hocalarımızla, sahadan gelen gönüllülerle bu hayata geçirilebilir çünkü buna ait veriler Bakanlığımızın altyapısında mevcut.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Yani o kişilere ulaştırılıyor mu? Yani genetik taramalardan haberdar ediliyor mu bu kişiler?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Şöyle bir şey Sayın Vekilim: Normalde babaya yapıyoruz ilk önce, babada pozitif şüphesi çıktığı anda biz babayı çağırıyoruz, yanımızda bilgisini veriyoruz ve anneden de aynı şekilde kan alınmasını söylüyoruz, o sırada da genetik tahlil için de yönlendirme yapıyoruz. Aynı şekilde, bunu sağlık il müdürlükleri vasıtasıyla Sağlık Bakanlığımıza da bildiriyoruz. Bu kişiler gidiyorlar -gidecekleri yer adreslerine kadar belli hangi ili istiyorlarsa- orada gerekli tetkikler, tahliller yapıldıktan sonra eğer pozitif bir durum varsa, her ikisinde de pozitiflik varsa -ki ikisinin de pozitif olması lazım SMA olabilmesi için- ona göre de aileye bilgilendirme yapılıyor çocuk konusunda. Fakat ben kendi pratiğim için söylüyorum, kendi pratiğimde şu anda tespit edilmiş görmedim ama bu bilgiler tamamen Bakanlığımızın "server"larında mevcut.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Evlilik öncesinde yapılıyor mu bu?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Bu, evlilik öncesi yapılıyor Sayın Vekilim.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Bizim bölgemizde de Akdeniz anemisi çok yoğun, şimdi azaldı da...

ALİ KARAOBA (Uşak) - Yapılıyor zaten, o da yapılıyor.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Önceden yapılıyordu ama insanlar yine de evleniyorlar.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Şimdi, şöyle bir şey: Aile hekimleri bu konuda kesin ve katı olarak bu riski almak istemiyorlar yani burada hem vicdanen hem hukuki olarak da bile kimseye bu raporu veremezler. En azından, bilgilendirme için "Şöyle bir durum var, ne yazık ki kanunlarımızda şey..." SMA'nın pozitif olması evliliğe engel bir pozisyon değil yani kişiyi biz bilgilendirdikten sonra, pozitif olduğunu söyledikten sonra bile kişiler evlenebiliyor.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - İşte onu diyorum yani yaptırım olmayınca. Aynı olay DMD için de var mı?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Bazısı için var ama bunlar özel, rutinde bakılan şeyler değil Sayın Vekilim. Yani onların da -dediğimiz gibi, Sayın Bakanımın dediği gibi- maliyet etkinliği büyük ihtimal Bakanlığımız tarafından tartışılıp... Eğer maliyet etkinliği varsa böyle bir yöntem de gidilebilir.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Bu iş artık SMA'yı da geçecek.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Biz yenidoğan sürecinde, doğduktan sonra çocuklarımızdan topuk kanı alıyoruz. Bu topuk kanları da bizim için çok çok önemli. Burada halk arasında bildiğimiz, işte zekâ testi olarak bildiğimiz ama ülkemizde fenilketonüri ve konjenital hipotiroidi tespit için en erken safhada yakalayabildiğimiz ve tedavi edebildiğimiz rahatsızlıklar bunlar. Bunun bizim için şöyle bir sorunu var: Topuk kanı alma işlemi yani kan alıyoruz aslında ve topuktan bakılıyor, topuktaki kanın emdirilen kâğıdıyla yapılan bir test fakat günümüzde, şu anda aileler tarafından bunun reddi söz konusu. Biz bunlara "Çocuğumuza artı verilen bir madde bile yokken neden reddediyorsunuz?" dediğimizde "Bizim çocuklarımızın kanını alıp inceleyecekler, yarın bizim üzerimizde projeler geliştirecekler." gibi böyle bir komple teorisi içerisindeler.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok genel bir yaklaşım mı bu?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Evet, genel itibarıyla yaklaşım bu ne yazık ki. Biz bu kanunların Bakanlığımız tarafından tetkik edildiğini, bunların yurt dışıyla ya da herhangi bir yerle paylaşılmadığını, bunları kendi verilerimizde ve sizin çocuğunuz için gerekli olduğunu söylememize rağmen retlerin sayısı giderek artmış durumda.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç oranı?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Yani şu anda nereden baksak yüzde 2-2,5 civarında retlerimiz var ve bu topuk kanı için sadece, topuk kanı aldırarak istemedikleri için.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, bu otizm konusunda erken tanı çok önemli. Bu 5 soruluk bir değerlendirme ölçeğinden bahsedildi.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Ona da değineceğim ben.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Geçen hafta onu biz konuştuk burada gayet yoğun bir gündemle. Bu çerçevede, hem otizm... Mesela, dün öğrenme güçlüğü konusunu konuştuk, onunla ilgili de çok ciddi bir kitleden bahsedildi, yaklaşık 1,5 milyon insandan bahsediyoruz.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Disleksi, evet.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu konularla ilgili aile hekimlerinin yaptıkları ya da sizin bu çerçevede sunacağınız katkılar, öneriler bağlamında sizi dinleyebilir miyiz?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Sayın Bakanım, şöyle bir pozisyonumuz var: Geçen senenin Sağlık Bakanlığı verilerini incelediğimizde 1 milyar 100 milyonun üzerinde bir muayene; Sağlık Bakanımız da zaten duyurdu bir sene içerisindeki muayene sayısı. Bunun yaklaşık 450 milyonunu aile hekimleri gerçekleştirdi ve aile hekimleri toplam hekimlerin sadece yüzde 10'luk bir kısmını oluşturuyor. Yani bizim bir insanla, normal vatandaşla, hasta olmasın ya da hasta olsun, ilgilenme sürecimizin artması, ona ayırabileceğimiz vaktin artması demek bizim bunları daha çok yapabilir hâle gelmemiz demek. Ne yazık ki şu anki mevcut durumda aile hekimleri günlük 70 ila 120 arası poliklinik yapmakta. Birçok testi ve çocuk ergen izlenimini ilk başta hemşire ve ebe hanımlar karşılamakta; hemşire ve ebe hanımların kendilerinin şüpheli bulduğu veya müsait zaman varsa hekimin de bire bir müdahil olduğu durumlarda ne yazık ki hastalarımızla bire bir iletişim kurabilmekteyiz. Bu yönden de zaman yönetimi konusunda sıkıntı yaşamaktayız. Zaman yönetimi ne kadar çok olursa hastalarımıza dönüş de o kadar pozitif olacaktır bizim için.

Bu otizm konusunda, mesela, on sekiz ile otuz altı ay arasındaki her çocuğa rutin olarak biz bu testleri yapmaktayız, ailelerle görüşmeler yapmaktayız. Dediğim gibi, ebe ve hemşire hanımlar bu konularda daha bilinçliler. Sağlık Bakanlığımızın yaptığı eğitimler var aynı zamanda, biz onlara da düzenli olarak katılmaktayız. Burada hemşire hanımlar ya da ebe hanımlar genelde bir şüphe bulduğunda hekime yönlendirmekte. Bizim sadece diyebileceğimiz şu: Kafanızda en ufak bir soru işareti olduğunda bize hemen hastayı yönlendirin, öyle ya da böyle o hastaya zaman ayırılmalı çünkü kaybedilmiş hastanın telafisi yok bizim için o dönemde.

Bir diğer konu, aşılar konusu. Sağlık Bakanlığımız aşılar konusunda çok hassas fakat şu anda yapılamayan bazı aşılarımız var, ücretli olan aşılarımız var. Bunları mümkün olduğu kadar hekimliğin verdiği gerekçelerle hastalara öneriyoruz çünkü bir çocuk, ateşli hastalık geçirmesi, menenjit geçirmesi ya da komplikasyon sonucu oluşabilecek sekeller sebebiyle engelli olma adayı hâline gelmiş oluyor, sağlıklı birey.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ödenmeyen aşıları da söyler misiniz?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Şu anda menenjit, meningokok aşısı ödenmiyor; en önemli o. Rota virüs aşımız ödenmemekte. Bir de bazı aşılar var, konfigürasyon aşıları var, onlar ödenmemekte ama bizim için şu anda en önemli konu meningokok aşısı özellikle. Rutine girdiği takdirde bunun çok büyük yararı olacağına inanıyoruz. HPV aşısı ileriki dönemlerde yine eksiklerimiz arasında. İşte, bu konular da maliyet etkinliği araştırılması gereken konular ne yazık ki.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizlerden bu konularla ilgili saha bilgilerini de bekliyoruz, olur mu?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Tabii ki Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani bu bize ışık tutacak bundan sonraki çalışma süreçlerimizde.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Meningokok dediniz galiba, değil mi? Ben çok bilmiyorum aşının adını, biraz telaffuzda...

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Menenjit aşısı diyelim.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Yılda tespit oranı ne kadar yani bu aşığı kullanan ya da bu hastalığa yakalananların oranı bilgisi var mı sizde?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Onun net bilgisi bende yok Sayın Vekilimiz.

Şimdi, bu aşılar konusunda, dediğim gibi, aşıları yaptırmadığımız takdirde oluşacak rahatsızlıklardan dolayı çocuklarımızın ne yazık ki engelli birey olma ihtimali doğmakta. Burada bizim en büyük sıkıntımız, aşı ret konusu. Ne yazık ki çocuk kendi hakkını savunamadığı için velisinin onayıyla sadece bu aşı reddini biz yapmak zorunda kalıyoruz. Bizler aile hekimleri olarak her aşı reddinde özellikle bire bir aileyle görüşüyoruz; bizim yetmediğimiz yerde toplum sağlığı merkezleri ve ilçe sağlık müdürlüklerinde de ilgili birimler var; onlar da ikna etmeye çalışıyor ama ne yazık ki ben kendi ilim için söylüyorum -ben Kastamonu'dan geliyorum- yüzde 15, yüzde 20 arası net olarak reddimiz var aşı konularında.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Aşıda mı yüzde 15?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Aşıda evet.

Bir diğer şey, gelişimsel kalça displazisi, bu da aynı şekilde ilk üç, altı ay arasında ve ultrason eşliğinde çocuklarımıza bakılmakta, erken şekilde tespit edilmesi sonucunda tedavisi mümkün olmaktadır.

Şimdi, erişilebilirlik sıkıntımız var, şöyle: Engellilerin en büyük karşılaştığı problemlerden biri fiziksel mekânların ve dijital platformların yeterince erişilebilir olmaması. Engelliler için uygun rampalar, asansörler, engelsiz tuvaletleri gibi fiziki alt yapıların ne yazık ki eksiklikleri aile sağlığı merkezlerimizde de mevcut. Sıkıntımız, aile sağlığı merkezlerinin standart bir yapısının olmamasından kaynaklı. Ne yazık ki, eldeki imkânlar dahilinde bazen apartman altları bile aile sağlığı merkezlerine dönüştürmek zorunda kalınıyor ve buradaki hekim arkadaşlarımız kendi imkânları dahilinde, özel ASM'ye kendi imkânları dahilinde, kamu ASM'siyse sadece talep ederek yapılmasını beklemek zorunda kalıyor bu fiziksel şartların; böyle bir sıkıntımız var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Zaten bu aile hekimliklerinin erişilebilirlik konusunu başlık olarak raporumuzda da ele alacağız; onu kaydediyoruz şu an, daha önce de konuşmuştuk çünkü.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Sağ olun Sayın Bakanım.

Şimdi, engelli bireylerin daha sonraki dönemlerde ilaç temin sıkıntısı mevcut oluyor. Yeni ilaç raporu çıkartma süreçleri her ne kadar polikliniklerde randevu hizmeti olsa da, engellilerin de bir önceliği olsa bile ne yazık ki rapor süreçleri bazen uzayabiliyor ve engellilerimiz mağdur kalabilmekte. Mevcut raporların yenilenme süreçleri de ne yazık ki her ilimizde ilgili dal uzmanının bulunmaması sebebiyle sıkıntılar yaşanmakta. İlaçların reçete edilmesi süreçlerinde bazı sıkıntılar yaşamaktayız; örneğin, ben kendi çocuğumdan örnek vereyim, illa benim çocuğuma o ilacı yazabilmem için, bakın, alabilmem için de değil, yazabilmem için dahi ilgili dal uzmanının reçetesi lazım. Yani ilgili dal uzmanı ilimizde 1 taneydi ve gittiğinde biz ilgili dal uzmanı bulamadık, "Başka bir ile yazdırmak zorundasınız." gibi bir sonuç çıkıyor ister istemez böyle durumlarda raporu olmasına rağmen. Burada, önemli olan SGK'nin ödeyip ödememesinden ziyade bu ilacın alınıp alınamaması çünkü biz başka ile gitmektense o ilacın parasını vererek almaya bile kendimiz açıkça söylemek gerekirse ihtiyaç duymuştuk. Bu yönde aile hekimlerine var olan raporlu ilaçların yazım yetkisinin genişletilerek verilmesinin pozitif yönde olacağına inanıyoruz. Engelli bireylerin rapor süreçleri var, günlük hayat şartlarında evlilik raporları var, evlilik raporları için hangi bireylerin evliliği uygun olduğu ya da uygun olmadığıyla alakalı ne yazık ki yasal bir mevzuatımız bulunmamakta; bu yüzden de yarın oluşabilecek, daha sonraki dönemlerde oluşabilecek hukuki sorumluluklardan dolayı hekimler bu raporları vermekten imtina etmekte. İşe giriş raporları yine aynı şekilde; iş yeri hekimleri tarafından çalışılan yer gözetilerek uygunluk durumuna karar verilmesi gerekirken sadece durum bildiri raporlarıyla ne yazık ki iş yeri hekimliği olmayan hekimlerden işe giriş raporları istenmekte. Spor lisansları durumları var; engelli bireylere ait sağlık durumunun spor yapılıp yapılamayacağıyla ilgili bir mevzuatımız yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Ozan Bey o konuyu takip etsin. Ozan Bey'e iletelim, burada yok, salonda göremedim şu an.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Burada, en önemli sıkıntı hangi engel grubu hangi sporu yapabilir ya da hangi durumlarda hangi sporu yapamaz, bu konuda ne yazık ki ilgili bir mevzuatımız yok. Bu sebepten dolayı da çocuklarımızın başına herhangi bir olumsuz durum gelişebileceği korkusuyla hekimler dediğim gibi bu raporu vermekte de imtina etmekte hatta ve hatta imkân olursa yani veli onayıyla bile belki bu lisans düzenlemesi yapılabilirse bazı branşlarda hem veli için o süreç daha rahat geçirilmiş olur hem de çocuk için daha güzel bir kazanım olduğu düşüncesindeyim.

Kronik hastalık takipleri, son olarak söylüyorum, kronik hastalık takiplerini aile hekimlerimiz şu anda HYP platformu üzerinden kendileri yapmaktadır, düzenli olarak yapılmaktadır, oran olarak da yüksek oranlarda yapılmaktadır. Ha, bu zorunlu ve zaruri olmamasına rağmen hekimlerimiz buna bizlerin işi olarak bakarak mümkün olduğu kadar gerçekçi ve düzgün bir şekilde zaman ayırmaya çalışıyor. İlgili sorunlar ve çözüm yolları için çalışma grupları kurulduğu takdirde, Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu (AHEF) olarak her türlü desteğimizi sizlere sunacağımızı da ayrıca belirtmek istiyorum.

Çok teşekkür ederim Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Engelliler için evlere gidiyor değil mi aile hekimleri zaman zaman?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Efendim Sayın Başkanım, bir daha...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Aile hekimleri engellilere evde bakım hizmeti yapıyorlar mı?

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Evde bakım hizmet birimlerimiz var normalde bizlerin fakat köylerde, eğer köy mobil hizmet sırasında aile hekimimize daha önceden haber vermek şartıyla aile hekimlerimiz...

Şimdi şöyle Sayın Başkanım: Kimse "Engellilere kesinlikle yardım etmem." demiyor hekimlerden, o yönden çok rahatlıkla konuşabiliriz çünkü hakikaten çoğu arkadaşımızın hassas olduğu bir konu, dediğimiz gibi, genelde de konuşuluyordur bu, hepimiz zaten bir engelli adayız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, aile hekimlerinin zaten özverisine şahidiz.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Burada, mümkün olduğu kadar haberimiz olsun sadece.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Amacımız bu sistem ne kadar sağlıklı işliyor, nasıl güçlendirilebilir, nasıl daha fonksiyonel olur; derdimiz bu. Hem sizi güçlendirmek hem de vatandaşın bu anlamdaki memnuniyetini, aldığı hizmetin standardını yükseltmek; temel sorgulamamızın sebebi bu.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Anlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, Ömer Bey var değil mi Ankara Aile Hekimleri adına? Sizin sunum değil, sadece bir fikir beyan zannediyorum, sonrasında çünkü müzakereye açacağım toplantıyı.

4.- Ankara Aile Hekimleri Derneği Başkanı Emir Ömer Keleş'in, evlilik öncesi tarama testleri, topuk kanı ve aşı reddi gibi konularda karşılarına çıkan sorunlar ve çözüm önerileri hakkında sunumu

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri; hepinize teşekkür ederiz.

Eksik kaldığını düşündüğüm birkaç noktaya değinme ihtiyacı hissettim ben de. Özellikle evlilik öncesi tarama testlerinde SMA ve talasemi şu an tüm Türkiye'de bakılmakta ancak bu 2 hastalıkla ilgili sadece biz bilgilendirme yapabiliyoruz evlenmek isteyen vatandaşlara. Ne yazık ki şüpheli çıkan vatandaşlarımızın hastanelere gittikten sonra evlenip evlenmediğini ya da gerçekten bir hastalık tanısı aldığını net bir şekilde göremiyoruz ancak ilerleyen süreçte evlenip yanımıza gelirlerse bundan haberimiz olabiliyor. Basamaklar arası, birinci basamak, ikinci basamak arası entegrasyonun olmayışı bizi bu konuda çok zorluyor. Demin, Serdar Bey'in bahsettiği verilere sahip olamayışımız da buradan ileri geliyor. Yani taramalarla belli hastalıklar azaldı mı yoksa azaltamadık mı; bu kısım şu an hâlâ muallakta.

Bir diğer konu, topuk kanı ve aşı retleriyle ilgili olarak biz özveriyle çalışıyoruz, toplum sağlığı merkezleri arıyor hatta sonrasında il sağlık müdürlükleri de ikna etme çabasında bulunsa da bazen aileler ikna olmuyor. Burada, bizim en önemli sorun olarak gördüğümüz nokta, ailelerin bu konuda sorumluluk hissetmeyişi yani yapılmayan bir aşı ya da yapılmayan bir tarama sonucu çocukta gelişebilecek bir sekteye ya da ömrü boyunca yaşayacağı bir sorunla ilgili aileler bir sorumluluk, bizimle beraber aynı kaygıyı hissetmiyorlar. Burada, ailelere de en az bizler kadar sorumluluk verilmesi gerektiğini düşünüyoruz, bu konuda onların da bir şekilde, belki birkaç yaptırımla bu konuya daha çok dikkat çekilmesi gerektiğini düşünüyoruz, bunu zaman zaman Genel Müdürlüğümüze ve Bakanlığımıza da ilettik. Engelli vatandaşların sağlık kuruluşlarına başvurabilmesi için, özellikle birinci basamağa, demin sizlerin de bahsettiğiniz gibi, yapılması gereken şeyler içerisinde belki engelli vatandaşlarımıza özel bir MHRS çalışması yapılabilir diye düşünüyoruz yani onların daha öncelikli ve rahat şekilde gelebileceği, daha uzun vakit ayırabileceğimiz çünkü özel gereksinimleri var; bu özel gereksinimleri gereğince de daha ilgilenilmesi gereken vatandaşlarımız. MHRS üstünden onlara öncelik verilebilen sürelerinin değişik ve daha uzun planlanabildiği bir şey yapılabilir diye bir düşüncemiz var; bunları aktarmak istedim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu SMA testinden sonra kişileri bilgilendiriyorsunuz, onlar evleniyorlar mı, evlenmiyorlar mı, bunu takibiyle ilgili bir boşluk var herhalde, onu bizim...

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Evet Başkanım, SMA taramasında riskli çıkan bir bireyi üst basamağa sevk ediyoruz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evlendikleri takdirde de takip edebiliriz yani illa evleniyorlarsa onunla ilgili bir takip sistemi olabilir.

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Evet, yani ikinci basamakta yapılan genetik test sonucunu bizim görebiliyor olmamız gerekir ki bu konuda bir yorum yapabilelim. Ayrıca, bu hastalıklar evlenmeye engel değil yani benim kendi pratiğimde hastam da var bu şekilde, SMA şüphelisi çıkan kadın ve erkek eş evlendi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, evlendikleri takdirde takibini yapan bir mekanizmamız var mı?

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Yok, şu an için böyle bir...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - "Evlenmesinler." demiyoruz eğer evlenmeye mâni değilse tamam ama burada netice itibarıyla bir takip sistemi kurmamız lazım.

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Umumi Hıfzıssıhha Kanunu geçmişten gelen bir kanun burada bir güncelleme ihtiyacı...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Güncelleyim gerekiyorsa, bununla ilgili bize öneride bulunun, olur mu?

JÜLİDE SARIOĞLU (Ankara) - Sağlık Bakanlığı takip ediyor diye biliyorum ama.

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Yani Sağlık Bakanlığı nezdinde takip olabilir ancak bu bilgiler ancak birinci basamağa iletilmiyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belki Aile Bakanlığı takip ediyordur, belki başka biri.

JÜLİDE SARIOĞLU (Ankara) - Sağlık Bakanlığımızda var böyle bir sistem.

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Toplum Sağlığı ve Halk Sağlığı Müdürlüklerinde var, doğru söylüyorsunuz ama sahada çalışan, direkt hastayla temas eden bizlere bunun bilgilendirmesi yapılmıyor yani genetik sonucu şu çıktı gibi bir bilgilendirmeye vâkıf değiliz.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Geri bildirim yapıyor musunuz şahıslara?

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Biz tarama testi sonucumuzu görebiliyoruz. O tarama testi sonucumuzda bir şüphelilik varsa -Hocamın da bahsettiği gibi- diğer eş adayını çağırıyoruz, ona da bakıyoruz, yine

şüphelilik durumu varsa üst merkeze sevk etmek için çağırıyoruz; tabii ki bunun bildirimini yapıyoruz ama devamındaki genetik testi biz de göremiyoruz yani hasta genetik teste gidiyor, gitti, yaptırdı; genetik test sonucu şüpheli mi geldi, normal mi geldi, bu kısım bize iletilmiyor.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Bilgi yok sizde.

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Evet, bu bilgiye vâkıf olmuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ekleyeceğiniz bir şey var mı?

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Teşekkürler Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Diğer misafirlerimiz bir şey söyleyecekler mi?

Söz almayan iki misafirimiz var, Esen Alev Koçak ve Duygu Ayhan Başer.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Aile Hekimleri Derneği Genel Sekreteri Esen Alev Koçak'ın, SMA testine ilişkin açıklaması

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ ESEN ALEV KOÇAK - Ben de Ömer Bey'in az önce söylediği SMA testi konusunda... Biz bu raporu vermeden önce alıyoruz kanları, SMA testinin sonucu birkaç ay içerisinde çıkıyor zaten, bu da evliliğe engel bir durum değil. Hatta biz bilgilendirmeyi yaparken "Bununla ilgili aranacaksınız, bilgilendireceksiniz, bu sizin bebek yapma kararınızda önemli bir test." diye bilgilendiriyoruz hastalarımızı ama dediği gibi, sonrasındaki kısımda bizim de bilğimiz olmuyor maalesef.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Duygu Hanım, siz bir şey söyleyecek misiniz?

Buyurun.

2.- Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Duygu Ayhan Başer'in, okul çağı taramalarına ve otizmle ilgili sağlıklı hayat merkezlerinde çalışan uzmanların sayılarına ilişkin açıklaması

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ DUYGU AYHAN BAŞER - Teşekkür ederim söz hakkı tanıdığınız için.

Ben sayın meslektaşlarıma ek olarak... Okul çağında da taramalar yapıyoruz, aslında bizim özellikle otizm ve sonrasında gözden kaçabilecek şeylerle ilgili okul döneminde öğretmenlerin bize öğrencileri yönlendirmesi gibi bir uygulamamız var. Orada geldiklerinde bizim görme, işitme taramalarının yanında genel anlamda da sağlıklarını tespit etmemiz gerekiyor. Örneğin, küçüklük döneminde gözden kaçan şeyleri ileri dönemde de tespit edebiliyoruz ancak sonrasında yine ikinci, üçüncü basamaklı sevk ve okulla iletişim konusunda da sıkıntılarımız olabiliyor. Bunu, ben farklı toplantılarda Millî Eğitim Bakanlığıyla da iletişimin artırılması konusunda yine söz alıp iletmıştim; belki kayda geçmesi gerekirse veya bu anlamda yapabileceğimiz bir şey olursa bunun da çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bebeklik dönemindeki taramalara ek olarak okul dönemindeki çocuklara -Millî Eğitim Bakanlığıyla iletişimi artırarak- daha fazla hizmette bulunulması.

İkinci olarak da -ek olarak yine hocalarıma- bizim otizmle ilgili sonraki süreçte sağlıklı hayat merkezlerimiz var, buralarda çalışan psikologlar var ve çocuk gelişim uzmanları var. Biz o kişilerle birlikte çalışıyoruz ancak sayıları yeterli değil yani her ilde yeterli sayıda yok; biz büyük şehirdeyiz, şanslıyız. Bu anlamda da bence adımlar atılabilir, sayıları artırılabilir ya da aile sağlığı merkezinde psikolog temini ya da dediğim gibi ilçe sağlık müdürlüklerindeki sayılarının artırılması konusunda da bir destek olabilirse biz çok memnun oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

İletişimin mutlaka artırılması lazım, o kesin bir şey ve bu noktada da eş güdümün güçlendirilmesi lazım diye tekrar altını çiziyoruz.

V.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Dünya Engelliler Birliği Başkanı ile aile hekimleriyle ilgili dernek ve federasyon temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Komisyon üyelerimizde şimdi sıra -İsmail Bey size söz vereceğiz zaten- Ali Karaoba'yla başlayalım.

Buyurun.

ALİ KARAoba (Uşak) - Öncelikle ben sunumlar için teşekkür ediyorum.

Şimdi, aile hekimleriyle ilgili her platformda konuşuyoruz yani özveriyle çalışan en önemli meslek gruplarından bir tanesi. Sağlık Bakanlığının bütçelerine bakarsak aslında aile hekimlerine bakış açısını daha iyi anlıyoruz. Bakın, birinci basamağa Sağlık Bakanlığı yüzde 24 bütçe ayırıyor, yüzde 76 bütçeyi ikinci ve üçüncü basamağa ayırıyor. Ne demek istiyorum? "Hasta olsun, tedavi edelim." mantığıyla gidiliyor. Öbür taraftan, dönülüyor, ne bulurlarsa aile hekimine yüklüyorlar. Bakın, çok güzel saydı AHEF Başkanımız, harika şeyler söyledi, "İlaç çıkarma süreci, mevcut raporların süreci, ilaçların reçete edilmesi, evlilik raporu, işe giriş raporu, spor lisansı raporu, kronik hastalık takibi, otizm takibi, kalça çıkığı takibi, ne bulursan sen yap." diyor; bakın, bu kadar basit. Nüfusu 3.500'den 2.850'ye indirmeye çalışıyorlar; öbür taraftan da "Kaliteli hasta muayene et, aşıları takip et, istatistikleri takip et." deniyor. Ben aile hekimlerine inanılmaz bir haksızlık yapıldığını düşünüyorum açık ve net. Bir aile hekimi bir hafta rapor alsın, maaşı ne kadar düşüyor Hocam? Kayda girsin diye soruyorum, ne kadar düşer?

ANKARA AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ BAŞKANI EMİR ÖMER KELEŞ - Yüzde 50 oranında azalıyor.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Yüzde 50 oranında azalır yani aile hekimi topluma hizmet vermek için var, kendisinin hasta olma imkânı yok. Niye? Çünkü bir performans sistemi var, kronik hastalık takibini girmek zorunda, işte, otizm takibini yapmak zorunda ve bunları girmedeği takdirde -yapmasa bile girmek zorunda, yanlış anlaşılmasın, parantez içinde söylüyorum ki reel değil zaten- para alamıyor arkadaşlar; bu sistem olmaz, birincisi bu.

İkincisi, fiziki koşullar, kanun teklifimiz de var; ASM merkezlerini standart hâle getirin, yerel yönetimlerle, merkezî yönetimlerle, engellilerin de girebileceği standart hâle getirilmiş binalar yapalım. Siz, aile hekimini hem toplumun sağlığıyla uğraşan kişi olarak göreceksiniz hem de bir ticarethaneyi çalıştıran eleman konumuna sokacaksınız. Elektriği düşüncecek, doğal gazı düşüncecek, yanında çalıştırdığı ASM grup elemanını düşüncecek, bunların maaşını, masrafını kırtasiyesini kendisi verecek, devlet "Ben sana parayı veriyorum, yap." diyecek; bunlar doğru şeyler değil arkadaşlar. Şişli'de bir ASM merkezinin kirasıyla, Uşak'ın Dikilitaş Mahallesi'ndeki bir ASM'nin kirası aynı değil, gönderilen paralar aynı olmakla birlikte nüfusa endeksli, aile hekimlerine burada ciddi haksızlık yapıldığını düşünüyorum.

Şimdi, "tarama" diyoruz aslında, elimizde o kadar güzel insan kaynağımız var ve kullanamıyoruz ki. "1'inci trimester taraması, 2'inci, 3'üncü..." diyoruz ben her seferinde söylüyorum, dilimde tüy bitti, Nifty testi diye bir test çıktı arkadaşlar, bugün 10-15 bin liraya yapılan, hatta total bir şekilde ihale edildiğinde çok daha ucuz rakamlara gelecek, gebelerin taraması o kadar kolay hâle geldi ki bunun için kadın doğumcuya bile ihtiyaç yok. Son adet tarihine göre haftasını alıp, kolundan kan alıp gönderebilirseniz, biz birçok genetik hastalığı yakalayabiliyoruz; burada temel olan iyi niyet.

Şimdi bir taraftan SMA taraması yapıyorsun, öbür taraftan, yıllardır dilimizde tüy bitti, "Genç kız çocuklarımıza, 9 ila 45 yaş arasındaki bireylere HPV aşısı yapın, bedava verin." diyoruz, "Olmaz, pahalı." diyorsunuz ya, insan sağlığı nasıl kıyaslanabilir? Bir tane serviks kanserinin maliyeti Sayın Bakanım, on binlerce HPV aşısının parasını zaten götürüyor kanser olduğunda. Bizim kadınlarımız önemli, çocuklarımız önemli, hiçbir şey bunların sağlığının üstünde olamaz. HPV aşısı bir an önce bedava hâle getirilmelidir. Yani niye ödemiyoruz, ben bunu gerçekten anlamadım.

Şimdi, doğal olarak Sayın Bakan Yardımcım "Meningokok ne kadar sıklıkla görülüyor?" dedi, doğrudur, biraz kâr-zarar hesabı yapılabilir ama arkadaşlar meningokoklu bir çocuk şurada dursun, yanından çocuk geçse meningokok oluyor ve yüzde 70-80 -ben kadın doğumcuyum- ölüm oranı var. Hangimiz isteriz çocuğumuzun bu riske girmesini? Ben çocuğuma kendi paramla meningokok aşısı yaptırdım. Devlet niçin benim çocuğuma yaptırmasın? Biz bu kadar fakir değiliz. Bakın, bu bir planlama sıkıntısı, gerçekten bir planlaması sıkıntısı yani başka şeylere para ayıracağımıza biz bunlara ayıralım. Bunu ben siyasi anlamda, burada bir muhalefet olsun diye gerçekten söylemiyorum. Çocuğun AK PARTİ'lisi, CHP'lisi olmaz, meningokoku Allah düşmanımın başına vermesin.

Biz özel hastanelerde para verip rota virüsü aşısı yaptıracığımıza kalkıp devlet bunu ödemiyorsa sıkıntı.

Çok daha tehlikeli bir şey daha var Sayın Bakanım, önüne gelen sosyal medyada aklıevvel onlarca kişi aşı karşıtı yazı yazarsa tabii bu toplumda yüzde 2-3 aşı karşıtlığı olur ve ret olur. Siz bu ülkede kızamık patladığı zaman göreceksiniz, tüberküloz patlayınca göreceksiniz. Ne zaman göreceksiniz? On yıl sonra, on beş yıl sonra. O kadar kötü duruma düşebiliriz ki bu aşı karşıtlığıyla ilgili bilimsel akreditasyonu olmayan, dili ve beyni bilimsel çalışmayan insanların açıklamalarının çok net bir şekilde cezalandırılması lazım. Yani, ben, şimdi kadın doğumcuyum, buradan da söylüyorum, Canan Karatay çıktı, dedi ki: "Gebelere 50 gramlık yükleme testi yapmayın." Ben hiçbir gebeme 50 gramlık yükleme testi yaptırmıyorum. Gebe bana diyor ki: "Niye yaptıırıyorsun? Canan Hanım böyle dedi." Ya, kardeşim, senin branşın bu değil ki sen konuşuyorsun. Niye konuşuyorsun? Bir cezası var mı bunun? Biz, Jinekoloji Derneği olarak Canan Hanım'ı mahkemeye verdik ve kazandık arkadaşlar. Bakın, çocuk doğduğunda gestasyonel diyabeti yakalarsanız... Az önce hocam çok doğru söyledi, körlüklerin büyük bir bölümü diyabete bağlı, böbrek yetmezliklerinin çoğu diyabete bağlı. Önleyebileceğimizi şeylere daha çok öncelik verip cebimizdeki parayı, önceleyeceğimiz şeylere doğru koymamız gerekiyor.

Şimdi, ASM grup elemanları. Şimdi, çocuklarımız mezun oluyor, iş bulamıyor ya da KPSS'yi kazanamıyor. Aile hekiminin yanında, aile hekiminin iki dudağının arasında arkadaşlar, işte kalması ya da gitmesi. Kadrolu atanan hemşirelerin aldığı maaş ortalama ne kadardır üstadım? 55-60 bin civarındır diye tahmin ediyorum. ASM grup elemanı sizin yanınızda çalışırken ne kadar alır? Asgari ücreti geçemez. O da vicdanlı bir aile hekiminin yanında asgari ücret alabilir arkadaşlar. Yani, bakın, hekimleri ticarileşmiş sistemin içerisinden çekip çıkarmak zorundayız, hekimler bu toplumda en kıymetli meslek grubudur; en uzun süre eğitim alan, ailelerin en çok zorlandığı ve yatırım yaptığı insanlarımızdır, başımızın üzerinde tutmamız lazım. Biz Covid olduğunda sadece hekimlerimizi en tepeye çıkarıp sonra diğer durumlarda "Çok ilaç yazdın, parayı keserim. Az ilaç yazdın, parayı keserim." Ya, aile hekiminin ayağı kırılıyor arkadaşlar, işe gidiyor kırık ayakla çünkü inanın, maaş o kadar düşüyor ki geçinme şansı yok yani. Hani, burada siz anaparayı performansın üçte 1'i noktasında tutarsanız... Yani, düşünün, bir yardımcı insan çağırınız evinize, maaşı asgari ücretli, siz çok iyi temizledi diye 3 kat maaş verir misiniz? Burada bir sakatlık var, devlet hastanelerinde de aile hekimlerinde de bir sıkıntı var.

Şimdi, SMA'yı tarıyoruz, çok güzel, popülist yaklaşım, harika bir şey. Devlet güçlü ve yapıyor, ben gurur duyuyorum bundan. Peki, 2 SMA'lı taşıyıcı evlendiğinde, SMA'lı çocuk olduğunda bunun bedelini sadece o aile mi ödüyor? Devlet ödüyor, hepimiz ödüyoruz. Bir kural var mı? Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nda bir değişiklik var mı? Yok. Evlenebilir, ben aşka engel olmuyorum. O zaman niye tarama yapıyoruz? Hasta olana zaten bakacağız arkadaşlar, niye tarama yapıyoruz ki? Bunu niye söylüyorum? Ters bir mantıkla, bazı taramalarda evlenmelerine izin veremezsiniz. Evlenebilir, o zaman sosyal güvenlikle ilgili yaptırımlarımız olur. Yani "Evleniyorsun kardeşim, ben sana diyorum ki evlenme." Bak, komik olan ne? Sayın Bakanım, bir rapor almaya gelir çiftler, siz raporu verirsiniz, SMA'yı gönderirsiniz, sonradan gelecektir. Onlar düğünü yapar, evlenir, SMA sonucu sonradan gelir. Şimdi, tamam da biz niye yapıyoruz bunu? Kastım şu: Aile hekimlerine geri dönüş az. Sağlık Bakanlığının bu konuda en azından derneklere, tabip odalarına, bu grupların tamamına ya da o kurumun en üst düzey STK gruplarıyla istatistiklerini paylaşması lazım ki yaptırım oranına gelem.

Şimdi, otizm taraması, beş soruyla otizm taraması. Bakın, beş soruyu getirelim burada, üniversite mezunu da ilkökul 5'inci sınıf öğrencisi de bu soruları sorabilir. Doğru mudur hocam? Yanlıssam lütfen düzeltin, ukalalık algılamayın. Ya, biz o zaman niye aile

hekiminin vaktini alıyoruz ya? Ben anlamıyorum. Ben aile hekiminin vaktini orada niye alıyorum? Belki bir tane kalça çıkığı yakalayacak, kalbi delik birini yakalayacak, astım hastasını tedavi edecek, sevk edecek, taramasını yapacak, evdeki engelliye gidecek, ben ona diyorum ki: "Bu beş soruyu sor, hemşirene sor." Sorulmadan ya da "Yeme güçlüğü vardı, geç konuştu." diye sevk et. Çocuk psikiyatrisi yok. Biz "mış gibi" yaptığımız sürece düzeltmeyiz. Bakın, sistemimiz belli oranda güzel, belli oranda sıkıntılı. Aile hekimlerimize "Her şeyi yap." derken öbür taraftan da yapmadığı için ceza verirse, ellerini güçlendirmesek bizim çok basit önlemlerle önüne geçebileceğimiz hastalık gruplarının ben önüne geçemeyeceğimizi düşünüyorum.

Bakın, SMA taramasından çok daha önemlidir aşı karşıtlığı, bu benim bakış açım. Siz aşı karşıtlığını, bugün karma aşılarını yaptırmazsanız, arkadaşlar, kâbus gibi şeyler yaşarsınız, üçüncü dünya ülkelerinden kötü duruma düşeriz. Yani sosyal medya terörü diye bir şey oldu artık ya. Ben açık söylüyorum: Aile hekimleri ayrı bir başlıktır, mutlaka aile hekimleri dernekleriyle diyalog hâlinde olunmalıdır. Birazcık da ekonomik açıdan daha da güçlendirilmelidir diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Evet, ben de değerli hocalarımıza teşekkür ediyorum sunumları için.

Ali Bey'e katılıyorum. Son dönemde sağlık sisteminde en büyük yara alan grup birinci basamak aile hekimliği sistemi oldu maalesef her aşamasında. Bir kere çok uzun zamandan beri söylediğimiz bir şey var: Kamuya ait binalarda değiller aile hekimleri, âdeta birer muayenehane işletir gibi bulundukları binaların kiralarını ödeyen bir sistemde çalışıyorlar şu anda. Kiralar malum, hepimizin sorunu bu kira sistemi ve bu kira sisteminde Ankara'da artık birçok aile sağlığı merkezi kapanma noktasına geldi, gerçekten kira ödeyemedi. Bu konu önemli çünkü kronik hastalık yönetimi şu anda aile hekimliğinin omuzlarının üstünde, öyle de olması gerekiyor. Gerçekten kronik hastalık yönetiminin en temel merkezi aslında aile sağlığı merkezleridir, ondan sonra ikinci basamağa geçer ama bu koşullarda, bu yönetimin kamuya ait olmayan binalarda, kamuya ait olmayan ekip kadrolarıyla yürütölmesi çok zor. Grup elemanları dediğimiz şeye katılıyorum. Hakikaten yıllardır sorunları çözölmedi ve yıllardır biz bunu Sağlık Bakanlığının her türlü toplantısında dile getiriyoruz. O hemşirelerin açlık sınırında çalışması gerçekten kabul edilebilir bir şey değil.

Şimdi, siz sağlıklı hayat merkezinden bahsettiniz. Bence sağlıklı hayat merkezleri gayet güzel ama sayıları yetersiz. En son bir obezite taraması yaptı Sağlık Bakanlığı, biliyorsunuz, çok sayıda vücut kitle endeksi ölçümü yaptı. Şu anda Türkiye'de aslında obezite ciddi bir halk sağlığı krizine döndü diyeyim çünkü yüzde 50'yi geçti, preobeziteyle birlikte; obezite artı preobezite yüzde 50'leri geçti, 54'lere yaklaştı. Bu ciddi bir engellilik de demek önümüzdeki dönem için. Dolayısıyla, aile sağlığı merkezleri multidisipliner yani diğer ekip elemanlarıyla güçlendirilmeli aslında. Diyetisyeni olmalı, psikoloğu olmalı, sosyal hizmet uzmanı olmalı, fizyoterapisti olmalı hatta. Evde bakım sistemi aslında aile sağlığı merkezi üzerinden götürülebilir ama onlara ekip tanınmalı. İşte, mesela, evde bakım teknikerleri gibi, yaşlı bakım teknikerleri gibi, engelli bakım teknikerleri gibi şu anda istihdam için bekleyen, evde atama bekleyen bütün bu kadroların aslında aile sağlığı merkezleri altında kamu kadrosu şeklinde tutulması gerçekten sistemi güçlendirecek bir şey. Tabii ki aile sağlığı merkezi başına düşen nüfusun da azaltılması lazım ancak böyle kronik hastalık yönetimini güçlendirebiliriz ve güçlü bir koruyucu sağlık sistemi kurgulayabiliriz diye düşünüyorum.

Onun dışında, HPV aşısı gerçekten çok önemli. Bütçe görüşmelerinde bizzat Sağlık Bakanına sorduk çünkü kendisi kendi ağzından müjdeyi vermişti aslında "HPV aşılarını yapıyoruz, başlıyoruz." diye sonra "Bilim Kurulunun bir çekincesi var." diyerek vazgeçti. Oysa koruyuculuğunu bu denli yüksek olarak bildiğimiz bir kanser türünün aşısının hâlâ yapılmıyor olması gerçekten kabul edilebilir bir şey değil.

Aşı reddine ben de değinmek istiyorum. Bakın, Sayın Bakanım, 2021'de 51 kızamık vakası çıkılmış, kızamık kontrol altında bir hastalığı bizim için çünkü karma aşının bir parçasıydı. 2022'de 125 kızamık vakası görmüşüz, 2023'te 4.959 kızamık vakası çıkılmış. Kızamık, bu aşı reddiyle birlikte tırmanan, çok tehlikeli ve sekeli de olan son derece tehlikeli bir hastalık grubu. Dolayısıyla, bizim sağlık okuryazarlığını artırarak aşı konusunda gerçekten işte kamu spotları olabilir. Bunun hep tamamının aşı karşıtlığı olduğunu da düşünmüyorum, aşı tereddüdü de var çünkü medyada o kadar yanlış bilgilendirme var ki bu kişileri bizim doğru bilgilendirme yükümlölüğümüz var. Sağlık Bakanlığına önereceğimiz bir şey de sağlık okuryazarlığıyla ilgili ciddi bir eylem planı yapmamız gerekiyor bu tırmanan aşı reddini ve aşı tereddüdünü önleyebilmek adına.

Ben, tüm emeğiniz için teşekkür ediyorum çünkü gerçekten aile hekimleri çok zor koşullarda alışıyor. Bir eziyet yönetmeliği diyoruz yıllardır maruz kaldığınız çalışma koşullarına. Gelen hastadan da gelmeyen hastadan da sorumlu tutularak birtakım performansa dayalı yönetim şekli kabul edilebilecek bir şey değil. Gerçekten daha kamucu, sizleri rahatlatan, ekibinizi güçlendiren bir sisteme dönmek zorunda.

Bugüne kadar verdiğiniz tüm emekler için de teşekkür ediyorum ben de.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ederim.

Buyurun.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Sayın Başkanım, bugün bugünü çok önemsedim. Metin Bey'in gelişi de "Engellileri neden öldürmemeliyiz?" diye sürekli soruyorum ya, ona ilişkin bir alan açtı bana.

Sayın Başkanım, sanat hayata engel konulan, hayata şart koşulan bir alan. Hayatın engellendiği bir alan sanat. Her renk giremez bir tabloya, şart koşar ressam/ Her sözcük giremez bir şiire, şart koşar şair/ Her ses giremez bir şarkıya, şart koşar müzisyen. Engelliler ve sanat bu açıdan üzerinde bir kez daha düşünmem gereken bir yer diye başlayayım söze.

Esas itibarıyla, insanlık tarihinde "fuzuli işler" dediğimiz alan aslında bize yani işe yaramayan sakatlara tevdi edilmiştir. Fuzuli işler yani işe yaramaz, işlevsel olmayan, artık, fazlalık, lüzumsuz işler yani; bu doğru. "Fuzuli" sözcüğünün ilk, konvansiyonel, işlevsel anlamdaki ilk anlamı bu. Fakat diğer anlamı faziletli. Faziletli bütün kavramlar aslında fuzuli şeyler. Engellileri, işte, bu faziletli şeylerin yani bizi insan kılan, hayatın insan eliyle yeniden yaşanılabilir yer olduğuna inandıran şeyin adı aslında sanat; otuz beş bin yıldır bu böyle. Mağaralarda geçen o soğuk, uzun ve karanlık gecelerin hikâyecisi kimlerdi? Yıldızlara bakıp şarkılar söyleyen, duvarlara resimler yapan, gündüz ava giden sağlam insanlara hikâyeler anlatan kimdi? Sanatçılar, engelliler. Modernizm engelliliği "yaşama, işe, işlevselliğe karşı yetersizlik" olarak tanımlasa da benim içinde bulunduğum inanç ve algılayış biçiminde yüzlerce yıldır sakatlara hayatın fuzuli alanı tevdi edilmiş durumda. Ben, Komisyon toplantılarının başından beri engellilerin konfor ve rahatı için

normalin şiddeti ve baskısı altında kaybettikleri gurur ve şahsiyetin, bu hakların sözcülüğünü yapmaya çalışıyorum. Bizim düşüncemiz ve inancımız, modernizmin sağladığı konforu sağlayamadı kuşkusuz ama şunu sorgulayalım: Konfor artıkça şahsiyet azalıyor mu? Metin Bey'in az önce söylediği söz çok önemli insanın kendindeki cevheri bulması konusunda. Devlet insanın toplumla ilişkisini düzenleyen bir aygıt, bu doğru ve fakat insanın kendindeki cevher konusunda dinle beraber yardımcı olabilir devlet. Her şeyin endüstriyel bir hâl alarak aslında hep birbirine benzediği, benzetildiği bir çağda engelliler hayatın çeşitliliğini göstermesi açısından çok önemli, şahsiyetli bir yerde duruyor değil mi? Âşık Veysel'i ya da Kâni Karaca'yı hatırlıyorum; biri Alevi Bektaşî inanç ve yaşam ifade alanının fuzuli taşıyıcısı, diğeri İstanbul musikimizin en son halkası. Peki, şimdi kim var; Ampute Futbol Takımı'mız dünya çapında ama eksik bir futbol takımı. Kolsuz dansçılarımız var dansa zorlanan; tekerlekli sandalyelerde basketbol oynatılan eksik dansçılar, eksik basketbolcular. Normalin şiddeti Sayın Başkanım, modernizmin tuzağı bu işte. Engellileri öyle ya da böyle konforlarını artırarak şahsiyetleştiriyoruz, onları hayata katarak hayatın süregelen eksiği kılıyoruz aslında. Konuşmamın ta başına dönüyorum müsaadenizle, fuzuli olana; işte, bu alan hayatın ne olursa olsun devam etmesine yani "survivor" olarak ne olursa olsun hayatta kalarak devam etsiyle mahvoluyor bu şahsiyet. Fazilet, hayata şart koşulmasıyla mümkün. Hayata, hayatın şiddetine engel koyacaksınız, o engel ise hayatın içerisinden fazilet üretir. Size engelli iki insan örneği verdim: Âşık Veysel ve Kâni Karaca. İkisi de hayata engel koymuş, ona şart koymuş iki insan, dolayısıyla o bariyerin arkasında, o duldada fazilet üretmişler. Peki, biz ne yapıyoruz? Sürekli hayatı koşulsuz, engelsiz, şartsız kabul edip çok konforlu ama şahsiyetsiz, hep "survivor" ne olursa olsun hayatta kalan, çok işe yarayan, fuzuli olmayan bir hayat üretmeye çalışıyoruz ya da bunun devamı için kafa yoruyoruz. Hep sorduğum, bunu bir kere daha sorayım, böyle bitireyim: Engellilere neden ihtiyacımız var? Onların hayata koydukları şart ve engelin ne olduğunu düşünelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ederim.

Buyurun.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, bugün gelen konuklarımıza ve değerli sunumları için ben de teşekkür etmek istiyorum.

Evet, aile sağlığı merkezleri ve aile hekimlerimiz vatandaşlarımızın ilk temas noktası olması nedeniyle gerçekten kritik bir noktada görev yapıyor ve biliyoruz ki aile sağlığı doktorlarımız gerçekten çok önemli bir görev yapıyorlar toplumda ve zor şartlarda yapıyorlar; onun için ben de teşekkür etmek istiyorum hepinize. Pek çok yaptırımla da karşı karşıyasınız yazdığınız ilaçtan, muayene ettiğiniz ya da etmediğiniz hastadan. Büyük zorluklarla karşı karşıya olduğunuzu biliyorum, değinmek istiyorum buna da yeri gelmişken. Yazdığınız bir ağrı kesiciden bile ortalamanın üstünde olduğunda ceza aldığınızı biliyorum. Elbette ki bir ağrı kesici yazılıyorsa bir şehirde birileri ortalamanın üstünde olacaktır yani bu nasıl bir düzenlemedir anlamak mümkün değil, diliyorum ki düzelsin bunlar.

Evet, her merkez kendi imkânları dâhilinde sorunlarını çözmeye çalışıyor. Bugün engelli vatandaşlarımızın sorunlarıyla birlikte bunları ele almak gerekirse asansör, rampa gibi pek çok fiziksel şartlarda aile sağlığı merkezlerimizin eksikleri var. Bunları, tabii, bireysel olarak doktorlarımızın ya da o merkezin çözmesi çok kolay değil, bu anlamda bir desteğe ihtiyacınız var ve bunun çözülmesi gerektiğini biz de görüyoruz. Şimdi, şunu söylemek istiyorum ben: Engelli vatandaşlarımızın ulaşımı anlamında yaşanan sorunlar gözle görülürken elbette ki vatandaşlarımız ilaç temini ya da muayene amacıyla sizlere gelmek durumunda. Şimdi, Sayın Başkan, "ilaç temini" derken mesela bir yıllık raporlu ilacı var engelli vatandaşımızın ve bir yıl boyunca bunu kullanacak, engelli vatandaşlarımız kabul etmek gerekir ki diğer vatandaşlarımız kadar kolay ulaşamayabiliyorlar, aile hekimliğine gitmeleri gerekiyor ilaçlarını yazdırmaları için. Covid döneminde bir uygulama olmuştu sistemde, eğer hasta bu ilacı düzenli kullanacaksa ve raporu varsa diyor ki rapor: "Bir yıl boyunca bu hasta bunu kullanacak, bir yıl sonra kontrole gelebilir." E, hasta da engelli, ulaşım sorunu da var, o zaman bu raporlar sistem üzerinden bu ilaçlar günü geldiğinde aile sağlığı merkezine gitmeden de temin edilebilir. Bu, Covid döneminde yapılan bir uygulamaydı; bunu not alabiliriz, gerçekten engelli vatandaşlarımızın ilacı temin konusunda işini kolaylaştıracak bir şeydir. Elbette, bütün vatandaşlarımızın doktora gittiğinde, sağlık hizmetine ulaştığında yeterli bir sürede, nitelikli bir zamanda muayene olması gerekiyor ama aile hekimlerimizin bu anlamda iş yükü çok yoğun. Engelli vatandaşlarımızın da ekstra bir ayrımcılığa ihtiyacı var aslında burada. Ben bunu öğrenmek istiyorum, bu konuda ekstra bir uygulama var mı? Engelli bir vatandaşımız geldiğinde ona ekstra bir zaman ayırabiliyor muyuz, nitelikli bir zaman ayırabiliyor muyuz? Çünkü belli ki onların ulaşımı çok kolay değil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gerekğinde evde bakım hizmeti de var.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Bütün vatandaşlarımıza var, evet ama engelli vatandaşlarımıza belirli testler, rutinler yapılması gerekiyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Gerekğinde evde bakım, evde tedavi, bunların hepsi yapılıyor.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Elbette var ama işte bunu bir öğrenmek istiyorum, nitelikli zaman ayırabiliyor muyuz? Çünkü günde 60-80 hasta arasında hasta muayene ediliyoruz.

Az önce Aylin Vekilimiz de söyledi, aile sağlığı merkezlerinin aslında böyle daha kapsamlı bir şey olması kıymetli olacaktır. Kamu kadrosu kapsamında diyetisyen, psikolog gibi desteklerin de kıymetli olacağını düşünüyorum.

Evet, çok teşekkür ediyorum size emekleriniz için. Bugün burada kıymetli bir misafirimiz daha var, Sayın Metin Bey. Daha önce hep kulaklarımıza hitap ederdi, bugün de ruhumuza hitap etti, ona da teşekkür etmek istiyorum katılımından dolayı. Ayrıca, şunun için de teşekkür etmek istiyorum: Görünürlük çok kıymetli, birilerine ışık ve umut olmak anlamında çok kıymetli. O anlamda yaptığınız şey, sosyal sorumluluk kapsamında da gerçekten çok önemli, çok kişiye umut olacağınıza, yol göstereceğinize inanıyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum, sağ olun, hoş geldiniz tekrar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, İsmail Bey sizinle bitirelim.

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Teşekkür ederim tekrar konuşma şansı verdiğiniz için.

Aslında katılımcılar, benden sonrakiler, birçok kişi ifade etti ama kısaca özetlemek için katkı yapmak istiyorum. Dünyada aile hekimliğinin olması gereken nüfus binin altı diye düşünüyorum yani şu an 3.500'lerde, 3.100'lerde olan sınır aslında binin altına çekilirse biz bu bahsedilen birinci basamaktaki hizmetlerin çoğunu yapabiliriz diye düşünüyoruz. Bir de birinci basamak hizmetlerinin ülkemizde gücünün artırılması lazım, işte, diyetisyen, psikolog, fizyoterapist gibi kişilerin de birinci basamakta istihdam edilmesi lazım.

Evde bakımla ilgili de şöyle bir katkı yapmak istiyorum: Evde bakım aslında birinci basamak sağlık hizmetleri içerisinde şu an yok, bunu hastanelerimiz sunuyor, kendi hastanemizde biz sunuyoruz yani birinci basamağın dışında; ikinci ve üçüncü basamak sunuyor şu anda.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hastaneler bunu evde bakım olarak çok daha detaylı bir hizmet çerçevesinde sunuyorlar.

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Evet, ben onun başındayım, Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesinde ben yönetiyorum onu. Birinci basamakla bunu entegre etmemiz lazım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Girişimsel tedaviler de var bildiğim kadarıyla, evde sunulan.

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Evet, sonda takmadır, çıkarma, kan alma, o işlemlerin hepsini yapıyoruz. Bu, birinci basamakla şu an entegre değil yani özellikle bunun entegre edilmesi iyi olabilir. Şu an aile hekimlerimizi de hani evde bakım hizmeti veriyorlar ama nasıl veriyorlar? Kendi imkânları dâhilinde ve kendi araçlarıyla. Bu sistemin birbiriyle entegre edilmesi, aile hekimlerinin bu konuda daha fazla, bizim de evde bakım hizmeti veren ekipler olarak onlara destek vermemiz iyi olabilir.

Bir diğeri de evde yani özellikle engelli bireyler için uzaktan görüşme yani uzaktan muayene bize çok doğru gelmiyor, o tabir çok doğru bir tabir değil ama uzaktan görüşme ya da yerinde sağlık hizmetini de verilebilir bir hâle getirmemiz gerekiyor. Burada, sistemde hâlihazırda bunlara bir engel yok gibi görünüyor ama fiiliyatta işlerken bu çok işleyen bir sistem değil hâlihazırda. Burada da şöyle engellerimiz var: Örneğin, işitme engelli birisi için uzaktan görüşme yapmamız çok olası değil çünkü spontan çevirimiz olmayacak gibi bir sürü engeller olacak ya da zekâ geriliği olan engelli bireyler için onlarla iletişim kurmamız yani yüz yüze gelmediğimiz sürece iletişim kuramayız. Bu kişileri belki evinde, yerinde görmek bir hizmet olabilir, bunun için de gene bu anlattığımız şeyler, nüfusun düşürülmesi, aile hekimliğinin fizikî şartlarının biraz daha artırılması çözüm olabilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Hocam.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Erol Keleş Hocam, buyurun.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Kusura bakmayın, sunumumuzu dinleyemedim, başka bir yerde bir programım olduğu için sonuna geldim ama aile sağlığı merkezleriyle ilgili birkaç şeyi de ben söylemek istiyorum.

Aslında söylediğiniz nüfus probleminde 3.500 rakamı şu anda geline nokta 2.900'e inmiş durumda yani Türkiye ortalaması, şu anda bir aile hekiminin nüfus olarak bakması gereken ortalama 2.900 civarında ve bu yıl sonunda da hedefimiz 2.600 civarına inmek. İnşallah, şu anda zaten siz de çok iyi biliyorsunuz, birinci basamak sağlık hizmetlerine Sağlık Bakanlığımız çok ciddi anlamda önem veriyor ve bunun için de hem aile sağlığı merkezlerinin fiziki yapılarının... Birçok ilde şu anda yeni aile sağlığı merkezleri yapılıyor, hem fizikî hem de teknolojik açıdan donanımına kavuşturulmaya çalışılıyor ve bunun yanında bir de -biraz önce sizin de söylediğiniz- işte, bir aile sağlığı merkezinde obezite için bir diyetisyenin, psikoloğun olması... Bunlar için de biliyorsunuz, şu anda tüm illerde sağlıklı yaşam merkezleri inşa ediliyor ve tam sayıyı bilmiyorum ama Türkiye'de birçok ilde de şu anda sağlıklı yaşam merkezleri var, bir yandan da sağlıklı yaşam merkezlerinin sayısı artırılmaya çalışılıyor. İnşallah önümüzdeki yıllarda aile sağlığı merkezlerinin ve aile hekimliğinin çok daha rantabl, çok daha iyi hizmet eden kurumlar hâline geleceğini de düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Tabii, aile hekimleri, üstlendikleri misyon ve sundukları hizmetle hakikaten çok ama çok büyük faydalar sağlıyorlar, her birine müteşekkirimiz. Amacımız hem onları daha güçlü kılmak hem de vatandaşımızın bu noktada hizmet aldığı hizmetin standardını yükseltmek. O yüzden, sizin vesilenizle tüm aile hekimlerimize selamlarımızı, saygılarımızı iletiyoruz ve Komisyonumuzun da bu anlamda hem önleyici, koruyucu hizmetler noktasında hem de engelli bireylerin yaşam standardının yükseltilmesi noktasındaki çalışmalarda önemli bir paydaş olarak olarak kendilerini gördüğümüzü bu anlamda da ifade ediyoruz. Amacımız hem yol haritamızı daha sağlıklı hâle dönüştürmek hem de gelişen süreçlerde durumları güncellemek.

Evet, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim.

Sunumunuzda özellikle dikkat ettim, fiziksel erişimle ilgili sıkıntıların altını çizdiniz. Anladığım kadarıyla, hâlen fiziksel erişim noktasında engellilerin aile sağlık merkezlerinde gelişi veyahüt da sizin onlara ulaşmanız anlamında bazı sıkıntılar var. Bu konu için yine ekleyeceğimiz bir husus varsa ne olması gerektiği konusunda, sevinirim.

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Cevap vereyim, şöyle: Yönetmelik olarak, dediğimiz gibi, mesela her ASM'de engelli rampası olmak zorunda ama hâlihazırda baktığımız zaman bunların yarısına yakını o koşulları sağlamıyor. Yani bir tekerlekli sandalye oraya giremez, mümkün değil. Mesela, 30 derece, 40 derece açılarla yapılmış, en fazla 7 derece açıyla olmalı.

DÜNYA ENGELLİLER BİRLİĞİ BAŞKANI METİN ŞENTÜRK - Bunların da uluslararası standartları var arkadaşlar, engellilerle ilgili yapılan her konuda, her hizmette hem uluslararası standartların uygulanması hem de bunların denetlenmesi çok önemli.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yani hem aslında engelli zarar görüyor hem de aile hekimi takipte sıkıntı yaşıyor.

TÜRKİYE AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ BAŞKANI İSMAİL ARSLAN - Gelmiyorlar zaten, bize müracaatları çok az yani normal hastalara göre engelli bireylerin birinci basamağa başvuru oranı daha düşük ki daha fazla ihtiyaçları var aslında. Mecburen hastaneleri tercih ediyorlar.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Hocam bir şeyi atlamayalım yalnız: Son dönemde, özellikle son bir yıldır yapılan aile sağlığı merkezlerinin hepsinde, engellilerin erişebilirliği açısından tip projelerimiz var. Eskiye döndüğümüz zaman -şu anda aile hekimlerimizin yaptığı- bundan dört beş yıl önce kendileri yeri buluyorlardı ve kendileri yeri bulurken de tabii bazı şeyleri göz ardı ediyorlardı. Ama şu anda öyle değil, şu anda özellikle son bir yılda yapılan aile sağlığı merkezlerinde, engellilerin ulaşımı açısından -Metin Bey'in söylediği gibi- uluslararası standartlara uygun erişilebilirlik standartlarına uygun yerler yapılıyor.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Ama sayıları çok az.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Artırılıyor işte, onlar da şimdi artırılmaya başlandı.

AİLE HEKİMLERİ DERNEKLERİ FEDERASYONU YÖNETİM KURULU ÜYESİ SERDAR ARDUÇ - Sayın Vekilim, bu tip aile sağlığı merkezlerinin yöntemi ve nasıl yapılacağıyla ilgili Bakanlığımız çok güzel bir proje yapmış. Yapılıyor, dediğiniz gibi, fakat bu yapılanların aynı zamanda merkez tarafından da kontrol edilmesini istiyoruz biz çünkü iller bazında ne yazık ki hani kâğıt üzerinde kalan bazı noktalar oluyor ne yazık ki.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte bu denetim fonksiyonunu sizlerle birlikte yürüteceğiz. Bugünkü bu toplantı, hep söylüyoruz, aynı zamanda bazı misafirlerimiz için ilk kez bir araya geldiğimiz bir toplantı ama bu bir başlangıç ve aslolan, bu iletişimi, bu yapıcı, çözüm odaklı tavrı ne yapmak, devam ettirmek, geliştirmek ve yeni bir süreci birlikte inşa etmek.

Ben tüm katılımcılara, Değerli Komisyon üyelerimize, milletvekillerimize, değerli uzman arkadaşlarımıza tekrar teşekkür ediyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.41